

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredni nedelje in praznike. — Inserati: do 30 petič 4 D, do 100 vrst 2 D 50 p, večji inserati petič vrsta 4 D; notice, poslano, izjave, reklame, preklicji beseda 2 D. — Popust po dogovoru. — Inseratni davek posebej. — „Slovenski Narod“ velja letno v Jugoslaviji 240 D, za inozemstvo 420 D

Upravništvo: Kraljeva ulica št. 5, pritličje. — Telefon št. 304.
Uredništvo: Kraljeva ulica št. 5, I. nadstropje. — Telefon št. 34.
Poština plačana v gotovini.

Najnesocialnejši način

Česar človek skoro ne bi mogel verjeti, je postalo vendarle dejstvo. Uradništvo, najslabše situiran stan v državi, naj plača škodo vremenskih katastrof, ki so zadelo poljedelski stan in zmanjšale v občutni meri njegovo davčno sposobnost. Plača naj jih s tem, da se mu odtrga še od one borne vsote mesečnih prejemkov, ki so itak že pod eksistenčnim minimumom, znaten del draginskih doklad.

Vest je zadela državno uradništvo povsem nepričakovano. Vsa ta leta stradanja in pomanjkanja so domala uničila njegovo samozavest. Borba za materialno izboljšanje pozicije ga je vedla samo od neuspeha do neuspeha; državni nameščenec je našel povsod na merodajnih mestih samo popolno nerazumevanje in brezbriznost, cinčno omalovaževanje njegovih zahtev, omalovaževanje njega samega. Začel je obupavati, da bi mu prišla pomoč od strani državnih krmljarjev in tedaj se pričeli mnogi zapuščati državno službo. Takrat je bila ekonomska konjunktura še dosti ugodna; zasebne službe so nudile boljše eksistenco in so postale zelo privlačne tudi za starejše državne uradnike.

Odslej pa se je situacija spremenila temeljito. Gospodarska kriza je obšla vse panoge gospodarstva in podjetništva; povsod so se življenjski pogoji izdatno poslabšali, začela se je javljati brezposelnost in cena zasebnih nameščenecv je pričela naglo padati. Zopet je državna služba dobila večji ugled, toda ne sama po sebi, marveč iz relativnih razlogov: Ker niso druge službe nič boljše, a so radi nestalnosti manj zanesljive. Prišel je naval na državne službe kakor v »zlatih starih časih«.

Zdi se, da gospodje ministrskega sveta situacijo pojmujejo tako, kakor podjetnik-trgovinar v dobi, ko še niso poznali štrajkov ter politične in socialne solidarnosti delavstva. Takrat je dolašal delavcem plačo, kakor se mu je zljubilo, in uboge pare so mu delale za borne novce, dasi so se komaj za silo preživljale z zaslužkom. Ali niso si mogli pomagati, zakaj ako je kdo godrnjal ali se upiral, zahteval višjo plačo, dostojno človeške eksistence, je izgubil še ono, ker je imel ter moral s trebuhom za kruhom.

Tako nekako ravna sedaj naš ministrski svet z državnimi uslužbenci. On se smatra za delodajalca in ravna z uradniki kot brezsrčen podjetnik, ki izkorišča vse in vsakogar, kogar doseže.

Državno uradništvo je imelo zadnja leta, ko je trpelo v pomanjkanju in se potapljalo v topi depresiji, vsaj to slabotno nado, da se draginja ipak zmanjšuje in da se naposled vendarle približa čas, ko bo razmerje med plačami in cenami življenjskih potrebščin postalo ugodnejše. Upal je, da se bodo življenjski pogoji izboljšali hitreje, nego se mu bo pričela zmanjševati vsota njegovih prejemkov. Bila je, kakor rečeno, slabotna nada, ali bila je vendarle.

Sedaj je tudi tega konec. Cene življenjskih potrebščin se še vedno niso znižale v toliki meri, da bi se omembe vredno spremenil eksistenčni minimum. In zdaj se zmanjšuje vsota uradniških prejemkov, še preden se je stvorila boljša osnova eksistence. To so odredbe, ki morajo depimirati državno uradništvo do skrajnosti. To je cinizem najhujše vrste, to je zasmeh najprimitivnejše humanosti in socialnosti, to je najokrutnejša eksploatacija nezaščitenejših.

Dandanes ni javnemu nameščencu nikjer posebno dobro. Splošna povelja na kriza je najhujše zadela baš ta stan. Toda ipak smo bili že doslej v Jugoslaviji menda na najslabšem. Sedaj pa naj prednjačimo ostalemu svetu tudi v tem, da pričenjamo z redukcijo plač fiksnih nameščenecv na najnesocialnejši, najreakcionarnejši način. Ali je še mogoče, da se dvigne vsa naša javnost in obsodi to nezaslišanost na način, da bi ga moral vpoštevati tudi zbor onih visokih gospodov, ki se imenuje ministrski svet?

VAŽNA GOSPODARSKA KONFERENCA V LJUBLJANI

Ljubljana, 24. julija. Danes opoldne sta dospela v Ljubljano načelnika ministrstva za trgovino in industrijo gg. dr. Milan Todorović in Milivoj Savič. Oba gospoda sta člana naše delegacije, ki bo vodila v Parizu trgovinska pogajanja z različnimi evropskimi državami. Danes popoldne bosta imela gg. Todorović in Savič konferenco s predstavniki naših gospodarskih organizacij.

Redukcija draginskih doklad

Ministrski svet je včeraj sprejel definitivno uredbo o redukciji doklad. — Prizadeti so vsi aktivni in vpokojeni nameščenici razun kronskih penzionistov.

Beograd, 24. julija. Na včerajšnji popoldanski seji je ministrski svet sprejel definitivno uredbo o znižanju draginskih doklad državnih uslužbencev. Znižanje se tiče samo draginskih doklad in so izvzeti le kronski vpokojenci.

Po tej naredbi se odtegne: aktivnim ministrom in državnim podtajnikom po 30 odstotkov doklad, ministrom in podtajnikom na razpoloženju ter najvišjim uradnikom in oficirjem po 15 %, višjim uradnikom in oficirjem po 10 %, nižjim urad-

kom in oficirjem po 6 %, zvančnikom in služiteljem pa po 3 %. V istem vrstnem redu se znižajo doklade opokojencem z osebnopokojnino po novem zakonu. Narodnim poslancem se odtegne 36 Din na dan.

Obenem z redukcijo prejemkov je vlada poosttrila predpise glede delovnega časa v državnih uradih. V svrhu kontrole naj se uvedejo posebne kontrolne knjige, v katere se bo moral vsak nameščenec podpisati ob prihodu in odhodu iz urada.

Kaos med beograjskimi radikali

Aca Stanojević je prišel v Beograd posredovati. — Pritisk pašičevskih ministrov na Maksimovića. — Časopisna kampanja med notranjim in zunanjim ministrom.

Beograd, 24. julija. Včeraj zvečer je prišel v Beograd radikalni prvak Aca Stanojević. Trdi se, da je prišel, da pomiri radikale. O tej akciji pomirjevanja je izjavil prvak radikalne stranke in član glavnega odbora, ki smatra Kara - Jovanovića listo v Beogradu kot službeno in pravilno, sledeče:

»O kakem pomirjenju ali prizivu ali novi Bobičevi listi ne more biti govora. Zapisnik kandidacijske skupščine je podpisal za glavni kandidacijski odbor dr. Ivković brez opazke. Vsak poskus postavljati nove liste bi pomenil osebno avanturo, ki je obsojena na neuspeh. Bobić potrebuje 45 odbornikov in 14 namestnikov za občinsko upravo in nad 100 predlagateljev. Teh pa on nima v Beogradu. Radi tega ne more biti prihod Ace Stanojevića v zvezi s pomirjenjem radikalov v Beogradu.«

Nasproti temu se ugotavlja, da je minister za socialno politiko Milan Simonović včeraj dolgo konferiral s predsednikom vlade Uzunovićem. Simonović je protestiral proti nameri ministra notranjih del, da imenuje političnega komisarja za beogradsko občino. Ker je Simonović pristal Pašičeve skupine, ni izključeno, da bo radi spora v občini postavil vprašanje svojega nadaljnjega bivanja v vladi.

Radi spora glede beogradske občine so konferirali v predsedništvu radikalnega kluba Ljuba Živković, Ilija Mihajlović, Krsta Miletić, Ljuba Popović in še neki drugi Pašičevi pristali. Ni izključeno, da skliče ta skupina radikalov protestni zbor v Beogradu, na katerem bodo nastopili proti Boži Maksimoviću.

Kmalu po svojem prihodu v Beograd se je Aca Stanojević sestal s predsednikom Narodne skupščine Markom Trifkovićem. In z ministrskim predsednikom Uzunovićem Sklenjeno je bilo, da se v ponedeljek sestane širši izvršilni glavni odbor radikalne stranke, ki naj reši vse spore med radikali radi občinskih volitev v Beogradu. Aca Stanojević in Marko Trifković ne odobravata postopanja niti Bože Maksimovića niti Bobića.

Na včerajšnji seji ministrskega sveta je Boža Maksimović poročal o svojem potovanju v Zagreb. Zatrjuje se, da njegova mislija ni uspela. Gotovi radikalni krogi v zadnjem času ostro napadajo Božo Maksimovića radi borbe, ki jo vodi v »Političnem Glasniku« proti dr. Ninčiću. Tudi zamerjajo Maksimoviću, da daje preko »Političnega Glasnika« razne nasvete ministrskemu predsedniku Uzunoviću, ko ima za to vendarle dovolj prilike na drugem mestu, v sami vladi. Dr. Ninčić je izjavil na te napade svojim prijateljem, da se takih borbenih sredstev poslužujejo le slabšici; on da vrši vestno svojo dolžnost. Kdor ima kaj proti njemu, ve, kje je mesto, kjer naj se ga napade in poje. Ako bi prišlo do sporazuma z demokratami in ako bi Voja Markinković prevzel ministrstvo zunanjih zadev, bi dr. Ninčić v interesu razširjene koalicije in stabilizacije političnih razmer žrtvoval ta portfelj.

Današnji dogodki v Beogradu

Tudi anketni odbor odgođen. — Posvetovanja Ace Stanojevića z radikalnimi voditelji. — Poziv na splošno štednjo v državni upravi. — Podpis konvencij z Madžarsko.

Beograd, 24. julija. Seje anketa odbora, ki preiskuje interpelacije o korupcijskih aferah, so odgođene do 3. avgusta. Danes dopoldne ni bilo v Narodni skupščini in v predsedništvu vlade nobenih dogodkov.

Dopoldne so se sestali v radikalnem klubu ministrski predsednik Uzunović, predsednik Narodne skupščine Trifković in radikalni prvak Aca Stanojević. Razpravljali so o položaju radikalne stranke v Beogradu ter o sporu med Maksimovićem in Bobičem. Nato so razpravljali o gradivu, ki pride na dnevni red ponedeljkove seje širšega odbora radikalne stranke.

Po vesteh, ki krožijo v radikalnih krogih, je izključeno, da bi prišlo do pomirjenja med beograjskimi radikali. Bobić bo vložil posebno kandidatsko listo, radi česar

Radić v Rog. Slatini

Zagreb, 24. julija. V sredo 28. julija odpotuje Stepan Radić v Rogoško Slatino, kjer priredi 30. t. m. sestanek delegatov vseh organizacij HSS v Sloveniji. Na sestanku bosta govorila slatinski zdravnik dr. Gross in Stepan Radić. Skupaj z Radićem prispeje v Rogoško Slatino tudi poštni minister dr. Šuperina, državni podtajnik dr. Pernar in nekaj drugih poslancev.

Priprave za novi proračun

Ker se bliža čas, ko bo treba sestaviti novi državni proračun, je začelo finančno ministrstvo zbirati vse podatke, da bi pri sestavljanju proračuna ne nastale tehnične ovire. V torek sja se sestala finančni minister dr. Perić in načelnik proračunskega oddelka Vojin Djuričić. Posvetovala sta se o vseh vprašanjih, ki pridejo pri sestavljanju novega proračuna v pošto. Načelnik Djuričić je informiral finančnega ministra o vseh večjih dohodkih v preteklem letu. Ker je od dohodkov odvzeta tudi višina iz-

datkov, sestavljajo v proračunskem oddelku generalno tabelo realnih državnih dohodkov v zadnjih letih.

Finančni minister je izrazil v pogovoru z načelnikom Djuričićem željo, naj bi se čim prej pričele predhodne proračunske konference. Sklenjeno je bilo, da se prične te konference že prihodnji teden. Pred pričetkom proračunskih konferenc se sestane finančni minister še večkrat z načelnikom Djuričićem. Na teh sestankih bodo določeni temeljni principi, po katerih se bo morala ravnati proračunska komisija, ko bo sestavljala novi proračun. Ko bo to predhodno delo končano, se prične razprava o osnutku proračuna posrednih ministrstev. Finančno ministrstvo je obveščeno, da je večina ministrstev te osnutke že izdelala tako, da bo mogoče proračun hitro sestaviti. Razprava o proračunskih osnutkih posrednih ministrstev se prične 10. avgusta.

Popoldne podpisuje v imenu naše vlade dr. Ninčić trgovinsko pogodbo in več konvencij z Madžarsko. Za madžarsko vlado podpisuje njen poslanik v Beogradu Andrej De Hori. Konvencije se tičejo obmejnega prometa, veterinarske službe, izročanja sodnijske zasledovanj in obsojenih oseb ter prometa. Dosedanji madžarski poslanik v Beogradu je prenehal v Rim.

datkov, sestavljajo v proračunskem oddelku generalno tabelo realnih državnih dohodkov v zadnjih letih.

Finančni minister je izrazil v pogovoru z načelnikom Djuričićem željo, naj bi se čim prej pričele predhodne proračunske konference. Sklenjeno je bilo, da se prične te konference že prihodnji teden. Pred pričetkom proračunskih konferenc se sestane finančni minister še večkrat z načelnikom Djuričićem. Na teh sestankih bodo določeni temeljni principi, po katerih se bo morala ravnati proračunska komisija, ko bo sestavljala novi proračun. Ko bo to predhodno delo končano, se prične razprava o osnutku proračuna posrednih ministrstev. Finančno ministrstvo je obveščeno, da je večina ministrstev te osnutke že izdelala tako, da bo mogoče proračun hitro sestaviti. Razprava o proračunskih osnutkih posrednih ministrstev se prične 10. avgusta.

1 avgusta v Kranju odkritje spomenika kralju Petru

Močna koncentracijska vlada v Franciji

Poincaré je sestavil vlado, v kateri so po svojih najboljših voditeljih zastopane vse stranke razen obeh ekstremov. — Odmev v inozemstvu.

Pariz, 24. julija. Včeraj ob tričetrt na 2. je odšel Poincaré v Elizej in predložil predsedniku republike novo vlado. Ministrska lista je sledeča:

Poincaré predsedstvo, finance in osvobodene pokrajine;
Briand zunanje zadeve;
Sarraut notranje zadeve;
Barthou pravosodje in Aizacijo,
Lorenz;
Painlevé vojsko;
Leygues mornarico;
Bokanowski trgovino;
Tardieu javna dela;
Perrier kolonije;
Herriot prosnvo;
Queuille poljedelstvo;
Fallières socialna politika;
Marin pokojnine.

Pariz, 24. julija. Današnji uradni list priobčuje imenovanja nove vlade, ki pomenja široko koncentracijo nacionalnih sil in ki naj z energičnimi ukrepi iztrga Francijo iz teške finančne krize ter jo dovede do stabilizirane valute. V novi vladi

so najmočnejše osebnosti vseh večjih strank razun socialistov, komunistov in monarhistov.

Berlin, 24. julija. Časopisje komentira povratek Poincaréja na vodstvo Francije s precejšnjo hladnokrvnostjo. Večina pričakuje, da Poincaré po locarnskih pogodbah ne bo mogel ponoviti svoje nekdanje nepopustljive politike proti Nemčiji. Listi vidijo v Briandu garancijo, da se sedanji odnosi med Francijo in Nemčijo ne bodo spremenili.

Rim, 24. julija. Fašistovski listi niso kaj zadovoljni z novo Poincaréjevo vlado. V njej vidijo porast francoskega nacionalizma, ki pomeni za Italijo nazadovanje njene kolonialne politike. Po vsej priliki se bo Poincaré odločno uprl popuščanju namram italijanskim kolonialnim aspiracijam.

Pariz, 24. julija. Popoldne so se v zbornici pojavili številni poslanci vseh strank, ki so z zadovoljstvom sprejeli poročilo o sestavi nove vlade. Vlada bo imela za sebe 350—400 poslancev.

Zadnji katastrofalni naval Dunava

Novi Sad in Vukovar deloma poplavljeni. — Enake povodnji še ne pomni zgodovina. — Strupeni komarji v Vojvodini. — Vlada ceni po vodi povzročeno škodo na tri milijarde.

Novi Sad, 24. julija. Poplava pri Novem Sadu je zavzela tako veličanske dimenzije, kakor doslej v zgodovini poplav pri Novem Sadu še niso zabeležene. Prebivalstva se je polastila velika razburjenost, ker že oblasti same priznavajo, da so nasipi skrajno slabi in bi bil skrajni tudež, ako bi se katastrofa odvrnila. Včeraj je bil skoraj ves Novi Sad na nasipih, da se na lastne oči prepriča o preteči nevarnosti. Merilo vodostaja, visoko 650 cm, je že popolnoma pod vodo. V minuli noči je voda ob Temerinski ulici dvakrat porušila nasip. Policija, vojaštvo in meščani so vso noč zamaževali nastale vrzeli, kar jim je pa le za silo uspelo. Del Temerinske ulice je popolnoma pod vodo. Zelo sta ogrožena mestna dela Salajka in Sajlevo. Mestni stavbni urad je dal napraviti ob Temerinski ulici 4 km dolg provizorni nasip, da prepreči nadaljnje prodiranje vode v mesto. Danes ponoči je Dunav pri Novem Sadu narasla še za 10 cm ter znaša danes zjutraj vodostaj 668 cm.

Katastrofalna poplava pri Novem Sadu je nastopila kljub temu, da Dunav v svojem gornjem toku pada. Bržkone je povzročilo to poplavo podiranje glavnih nasipov pri Plavni, ker se tako voda zopet steka nazaj v glavno strugo. Sodi se, da je Dunav nocoj dosegel svojo kulminacijo.

Vukovar, 24. julija. Nikdar naše mesto še ni doživelo tako strašne poplave, kakor včerajšnjo noč in tekem včerajšnjega dne. Nad mestom je divjala strašna nevihta, ob Dunavu pa so začeli popuščati nasipi, tako da je drla voda v mesto z vseh strani. Dunav je bruhal orjaške valove, čisto po 6 metrov visoke, preko nasipov, ki so se vedno bolj in bolj vdajali. Strašna nevihta je potrgala vse telefonske napeljave, tako da je mesto bilo popolnoma odrezano od zunanjega sveta. Dunav je v zadnjih treh dneh narasel za 53 cm. Nad 400 hiš je v vodi, ki je že začela podjedati zidove, tako da se je več hiš porušilo. Trg pred Grand hotelom, ki še nikoli ni bil pod vodo, je popolnoma poplavljen in promet po bližnjih ulicah je mogoč samo še s čolni. Tudi vsa okoliška sela so pod vodo, ki se je vsled porušitve glavnega nasipa pri Bogojevu začela. pretakati nazaj v strugo. Ljudstvo je obupano in ogorčeno nad vlado, ki kaže vse premalo brige za težko prizadeto prebivalstvo, ki je izgubilo ves imetek.

Osiijek, 24. julija. Iz Vajske je bilo včeraj evakuiranih 1200 oseb in okoli 2000 glav živine, mnogo živine je utonilo. Izgleda, da je zadnji in glavni val tekem minule noči dosegel naše kraje in da je Dunav dosegel kulminacijo.

Osiijek, 24. julija. V Baranji so se v zadnjih dneh v velikem številu pojavili neke vrste komarji, kojih vgriz je strupen in takoj na oči čede celo telo. Komarji so se pojavili v celih jajah ter pomenijo težko nalogo i za ljudi i za živino. Od poginule živine se razširja po celi Baranji penetranten smrad. Zdravniki izjavljajo, da radi tega zdravstveno stanje okraja ni v nevarnosti in da je pojav le prehodnega značaja.

Beograd, 24. julija. Po vesteh, ki se z največjo naglico širijo v ministrstvu poljoprivrede, je škoda, povzročena od poplavl, vsak dan večja. Dočim se je po površnih cenitvah ocenilo škodo na približno 2 milijardi dinarjev, se danes v ministrstvu po dospelih najnovejših podatkih z vsoto resnostjo zatrjuje, da presega škoda brez dvo-

ma 3 milijarde dinarjev. Vlada se nahaja v skrajno mučnem položaju, ker ne ve, od kod bi vzela denar, da bi lahko nudila poplavlencem vsaj prvo pomoč.

Največja nevarnost je bila v minuli noči. Prebivalstvo ob Dunavu od Apatina do Novoga Sada je vso noč prebilo na nasipih ter s strahom pričakovalo zadnjega nalava, ki bi lahko uničil še to, kar je doslej ostalo nedotaknjeno ter končal zadnje upe in nade obubožnega prebivalstva. Situacija pri Novem Sadu je še vedno skrajno kritična.

KONTROLA NAD BOLGARSKIM POSOJLOM

Beograd, 23. julija. Po poročilu, ki ga je prejelo naše zunanje ministrstvo, bo Bolgarski dovoljeno posojilo le pod pogojem, da bo posebna mednarodna komisija nadzorovala njegovo uporabo. V tej komisiji bo zastopana tudi naša država z enim delegatom.

RUSKO-TURSKA VARNOSTNA POGODBA

Angora, 23. julija. Včeraj je bila podpisana varnostna pogodba med Rusijo in Turčijo. Predsednik republike Mustafa Kemal paša je sprejel novega jugoslovenskega ministra v Angori T. Popovića ter pri tej priliki zaželel prijateljske stike med obema državama.

RAZDELITEV ARHIVOV Z ITALIJO

Trst, 23. julija. Mešana italijansko-jugoslovenska komisija, ki naj izvrši razdelitev arhivov v zmislu konvencije z dne 6. junija 1922, sklenjene v Rimu, je pričela z delom. Seje se vrše v veliki dvorani prefekture. Delegaciji predseduje bivši državni podtajnik Salata, jugoslovensko delegacijo vodi dr. Gregorin, naša člana sta dr. Franjo Vodopivec in dr. Josip Nagy. Člani komisije so se razdelili v dve sekciji.

POLNOMOČJA ZA POLJSKO VLADO GDOBRENA

Varšava, 23. julija. Sejm je poleg izprememb ustave sprejel tudi podoben zakon, s katerim pooblašča vlado, da sme za časa počitnic in v razdobju med razpustom in sestankom novega sejma izdajati dekrete z zakonsko veljavo.

Poljska policija je izvršila v Krakovu, Varšavi, Přemyslu številne aretacije. Gre za široko zasnovano in organizirano zaroto ukrajinskih dijakov, ki so stali v službi špijonaže neklih sosednih držav. Aretiranih je nad sto dijakov.

Borzna poročila.

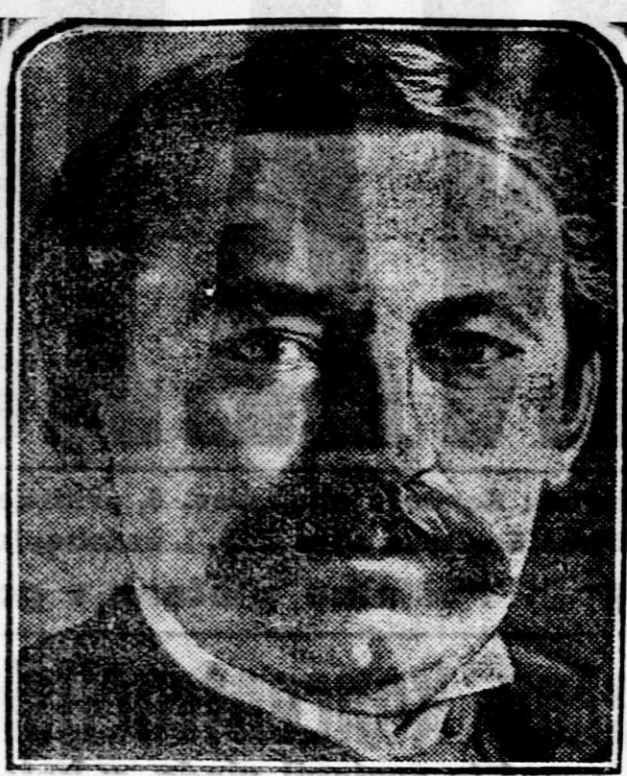
Ljubljana. Ljubljanska borza danes ni poslovala.

Zagreb. (Izven.) Pariz 138 (denar), London 275,70, Newyork 56,60, Milan 185 (denar), Praga 167,90, Dunaj 801,23, Curih 1095,75.

Curih, predborza. Beograd 9.125, Pariz 12.625, London 25.125, Newyork 516,56, Milan 16.923, Praga 15.2923, Dunaj 73.025.

Trst, predborza. Beograd 54—54,15, Pariz 72,35—75, London 148,90—149,30, Newyork 30,35—30,75, Praga 90,60—91, Curih 592—595; Dunaj 432—434,75.

Voditelja nove francoske vlade

Raymond Poincaré in Aristide Briand.

Znameniti psiholog in filozof, predsednik mednarodnega društva za psihologijo in filozofijo, prof. Mark Baldwin, ki predava zdi na harvardski univerzi v Ameriki, je napisal zanimiv članek o Raymondu Poincaréju. Članek je aktualen tem bolj, ker je Francija v sedanjih težkih časih zopet poverila vodstvo državn. krmlila izkušnemu in zaslužnemu možu, ki je že opetovano dokazal svoje državniške sposobnosti. Raymond Poincaré, — pravi prof. Baldwin, — je ena najmarkantnejših osebnosti svetovne vojne. Njegovo ime in kariera sta znana vsemu svetu. Poincaré ima velik vpliv na francosko mednarodno politiko. Govori svobodno, mnogi trdijo, da celo preveč svobodno, kakor da bi bil še vedno vesel, da se je nekoč iznebil bremena najvišjega mesta v republiki, predsedništva. Njegov primer ilustrira kritiko, ki se čisto čuje o francoski ustavi, da je namreč prezident samo figura, ne pa odločilna sila. Poincaréjevo delovanje med svetovno vojno, ko je bil prezident francoske republike, govori za in proti tej trditvi. Mišljiva pogajanja so dokazala, da je igral Poincaré tudi kot prezident zelo veliko vlogo.

Nekoč sem se sestal z Millerandom in Poincaréjem. Moral sem izročiti prezidentu Poincaréju v imenu ameriške pomorske lige spomenico in zato sem naprosil takratnega predsed-

nika francoske «Ligue maritime», Milleranda, naj me spremi do Elisejske palače. Bilo je tik po vstopu Amerike v svetovno vojno. — Oba, prezident Poincaré in Millerand, sta sprejela naš odbor zelo priščno in oba sta napravila name najboljši vtis. Milleranda sem poznal že prej, Poincaré me je pa presenetil s svojo ljubeznivostjo in iskrenostjo. Njegova konverzacija je bila to, kar so njegovi spisi: odkrite, dobro premišljene besede, kratka, precizno izražena dejstva in nazori brez najmanjših opešav.

Poincaré je bil rojen v Loreni leta 1860. V politiki je po naziranju realist, po metodah pa pozitivist. On je član francoske akademije in združuje v sebi državniške in literarne zasluge s političnimi sposobnostmi.

Poincaré je potomec zelo inteligentne rodbine. Njegov bratranec Henri Poincaré je bil eden največjih matematikov in filozofov na svetu. Njegova sestra, soproga filozofa Émila Boutrouxa, je prvavala na francoski no dela ameriških avtorjev Johna Finleyja in Davida Jayna Hilla. Poincaré je kot odlični pisatelj, novinar in družinski obremen predstavnik zrelih plovov, ki jih je rodila temeljita francoska šola. On je eden tistih redkih mož, čijih umetniški misel je razvit tako, kakor je široko njegovo duševno obzorje in so jasni njegovi nazori.

znani francoski generalštabni kapetan Carlier, ki je bil radi umora švicarskega trgovca Jeana Isellija obsojen na 20 letno ječo, te dni pobegniti iz ječi nišne v Požarevcu. Pred par dnevi je pobegnilo iz požarevskih zaporov več kaznjencev, ki pa so jih po dvodnevni zasledovanju zopet ujeli in zaprli. Običajno se po takih dogodkih izvrši strog pregled vseh kaznjencev in celokupne kaznilnice. Tako tudi tokrat. Pregled so se izvršili tako nenadoma, da ga noben kaznjenec ni pričakoval. Med drugimi so preiskali seveda tudi kapetana Carliera, na katerega so posebno pazili, ker se je večkrat izražal, da pobegne ob prvi priliki iz zapora in dežela, ki mu je prinesla toliko nesreče. Zato se je vršila pri njem še posebno stroga telesna preiskava in pregled celice.

Na največje presenečenje paznikov in ravnatelja zaprta so našli pri Carlieru vse potrebne orodje in cel načrt za pobeg. Med umazanijem perilom je imel tako spretno skrite razne najfinjše žagice in pile za železo in jeklo, da bi jih pri površnem pregledu gotovo ne opazili. Seveda je ta najdba napotila paznike, da so z največjo natančnostjo preiskali vso celico. Da ni bil več daleč dan, ki bi bil Carlier izginil iz zapora, pričča dejstvo, da je bilo omrežje na oknu celice, obstoječe iz močnega, debelega železa, že vse izžagano, toda tako spretno, da je bilo mogoče odkriti le pri natančnem ogledu. Prereze je zamazal tako, da jih sploh ni bilo poznati. Sele, ko je paznik sam poskušal izriniti železe, se je okenski križ na njegovo največje začudenje snel in pokazala se je odprtina, velika dovolj, da bi se tudi debelejši mož, kakor je Carlier, lahko splazil skozi njo.

Tekom zadnjih dni so parkrat opazili na Dunavu pri Duvravic tajinstveni motorni čoln, ki je plul tik obrežja, kakor da nekoga pričakuje. Čoln so opazili ljudje skozi pet dni. Prihajal je proti večeru, brčkone iz Rumunije, ter je zjutraj zopet odplul.

Sumi se, da je čoln čakal na Carliera, da ga v slučaju uspeha bega iz kaznilnice spravi na varno. Dosele je še popolnoma nepojasnjeno, od kod je čoln prihajal, kdo je bil na njem in kaj je iskal na tem mestu. Ker se še danes ne ve, v čigavi službi je bil Carlier in kaj ga je pravzaprav dovedlo v Beograd, kjer je izvršil grozni in še vedno ne povsem pojasnjeni umor, se domneva, da je njegov neznan službojalec preskrbel vse potrebno za njegov beg. Carlier je pri zaslišanju v kaznilnici podal razne izjave, od kod je dobil orodje itd., toda te izjave čuvajo v strogi tajnosti.

Tudi kulturne institucije obdavnene

Vidovičev klub v Ljubljani nas naproša za objavo sledečega dopisa: Vidovičeva dopisna šola v Sarajevu, ki je zgolj vzgojna institucija brez vsakih dobičkonosnih namenov, je dobila te dni od davčne oblasti odlok, s katerim se ji je predpisalo 47.000 dinarjev poslovnega davka s pripombo, da sledi v enem mesecu rubež, ako se znesek ne poravnava.

Predpis tega poslovnega davka na vzgojno institucijo pomenja kulturne škandal, katerega mora ožigosati vsa poštena in kulturna javnost. Tudi grozi ta davek uničiti to prepotrebno šolo, ki nudi odraslim višjo vzgojo in širi med ljudstvom moralno - etični pokret.

Z ozirom na predpis poslovnega davka na to institucijo je Vidovičev klub v Ljubljani imel v četrtke protestno zborovanje v Narodnem domu. Na zborovanju je klubov tajnik g. Kravos opisal delo Vidovičeve dopisne šole v Sarajevu in ožigosal napad na to šolo s tem, da se je šola predpisali poslovnih davek kot kakšni gostilni ali žganjetoču. Po njegovem poročilu so zborovalci soglasno sprejeli naslednjo resolucijo:

«Člani Vidovičevega kluba v Ljubljani, zbrani na protestnem zborovanju v četrtke dne 22. julija 1926 v Narodnem domu v Ljubljani, so z ogorčenjem vzeli za zna-

nje, da se je Vidovičevi dopisni šoli v Sarajevu kot strogo vzgojni instituciji predpisal poslovnih davek v iznosu 47.000 dinarjev, kar pomenja strahovit udarec za ta prekoristni vzgojni pokret. — Z ozirom na dejstvo, da Vidovičeva dopisna šola v Sarajevu ni ustanovljena iz špekulativnih namenov, temveč je zgolj ljudskovzgojna institucija, morajo zborovalci najodločneje protestirati proti predpisu davka in pozivljajo merodajne činitele, predvsem ministrstvo financ in prosvete, da podvzamejo potrebne korake, da se ta predpisni davek ukine, odnosno odpiše. Predpis davka vzgojni instituciji pomenja v današnjem času tudi kulturno sramoto, ker se na tak način uničuje prepotrebno prosvetno delo.»

Resolucijo je klub odposlal ministrstvu financ in prosvete, klub pa je podvel tudi druge korake v obrambo te prepotrebne šole, ki pomenja novo dobo in novo življenje našega naroda.

Sport

Sportne prireditve v Ljubljani in Sloveniji

Poleg glavne medmestne tekme Maribor — Ljubljana v Ljubljani se vrše v nedeljo 25. t. m. še sledeče sportne prireditve:

v Mariboru gostuje v soboto in v nedeljo Villaacher Sportverein. Prvi dan proti Rapidu, drugi dan proti Mariboru. Svoječas je Villaacher Sportverein podlegel Iliriji v Beljaku s 3 : 2. Danes je najmočnejši klub Koroške.

Rapidovi old boyi igrajo v Murski Soboti proti S. K. Muri.

Hazena S. K. Mure igra v Ptuj proti hazeni S. K. Ptuj.

Važen je nadalje Sportni dan, ki ga priredi SK Celje v Celju. Celodnevne prireditve bodo prav raznovrstne. Dopoldne propagandna stafeta skozi mesto, popoldne lahkoatletični miting, hazenska tekma Maribor — Ilirija in nogometna tekma Celje — Atletiki. Lahkoatletičnega mitinga so udeležili atletiki iz Maribora, Ptuja in Ljubljane.

Kolesarska sekcija ASK Primorja priredi veliko cestno dirko na Gorenjsko do Bleda in nazaj. Startajo najboljši slovenski dirkači.

Maribor — Ljubljana

Jutri ob 18. se vrši revanšna medmestna tekma Maribor — Ljubljana. Kakor znano, se je prva letošnja medmestna tekma Maribor — Ljubljana igrala začetkom pomladi v Mariboru in končala z visoko zmago Maribora. Ljubljano je zastopala druga garnitura. Jutri nastopi Ljubljana s kompletno postavbo. Najbrže celo tako, kakor bo igrala tekme za kraljev pokal.

Tudi Maribor se na tekmo pripravlja vestno in postavi proti Ljubljani najmočnejšo kombinacijo Rapidov, pojačenega z igralci ostalih klubov. Tekma bo zanimiva radi tega, ker se pričakuje, da bo ljubljanski team igral vigrano in da bo vsaj približno pokazal igro, ki jo od njega pričakujemo na pokalnih tekmah. Ljubljanski napad bodo tvorili igralci Herman, Erman, Oman, Doberlet, Kreč.

— Odhod beogradske Jugoslavije v Zagreb. Danes ob 7.45 je odpotoval beogradskega prvaka «Jugoslavija» na finalno tekmo v Zagreb. Jugoslavija nastopi s sledečimi igrački: Nikolić, Ivković, Stakić, Popović, Petrović, Marković, Gjurić, Jovanović, Luburić, Petković Sekulić; rezervi: Todorić Mladenović. Igralce vodi podpredsednik kluba g. Dušan Glišić in podsežni kapetan g. Brana Veljković. — S posebnim vlakom odpotujejo v Zagreb tudi kompletni teami rezerve, naraščajo in hazene.

— Interesantna hazenska tekma v Ljubljani. Ljubljanski hazenski podsavez napoveduje za torek 27. julija zelo interesantno hazeno tekmo. Hazena SK Primorja igra trening-tekmo na igrišču Ilirije s podsavezno reprezentanco. Za tekmo vlada med številnimi pristaši hazenskega sporta, posebno pa med ekibi hazena Primorja veliko zanimanje. Tekma se prične ob pol 7. uri.

— Start in cilj kolesarske dirke Primorja, ki se vrši jutri na 106 km dolgi pro-

gi Ljubljana-Blejsko jezero-Ljubljana, sta v Spodnji Šiški pri 2. km. Start ob 13., cilj ob 16.

— Kolesarsko in motociklistično društvo «Sava» v Ljubljani naznanja vsem dirkačem, da se razdeli darila v nedeljo ob 10. dopoldne v gostilni Lozar, Sv. Jakoba trg. Vabilo se gg. člani in članice, da se udeležijo razdelitve.

Beležnica

KOLEDAR.

Danes: sobota, 24. julija 1926; katoličani: Kristina; pravoslavni: 1. julija 1926; Eufenija in Olga; muslimani: 13. moharema 1345; židje: 13. aba 5686.

Jutri: nedelja, 25. julija 1926; katoličani: Jakob; pravoslavni: 12. julija; Proklo i Ilar.; muslimani: 14. moharema 1345; židje: 14. aba 5686.

DANASNJE PRIREDITVE.

Kino Matice: «Goljat»; Ljubljanski dvor: «Greh ali sto milijonov frankov.»

SPORTNE PRIREDITVE.

Danes: Juniorska pokalna tekma ob 18.30: Jadran — Mladika.

Jutri: Juniorski pokalni tekmi: ob 8.30: Mars — Svoboda ob 10.: Hermes — Triglav. Medmestna tekma: Maribor—Ljubljana ob 18. — Kolesarska dirka Primorja Ljubljana—Bled—Ljubljana, start ob 13. v Spodnji Šiški.

DEZURNE LEKARNE.

Danes in jutri: Bahovec, Jurčičev trg št. 2; Ustar, Sv. Petra cesta 78; Jošt, Spodnja Šiška, Celovška cesta.

Solnce zaide danes ob 19.37, jutri vzide ob 4.36 in zaide ob 18.36. — Mesec izide danes ob 19.17 in zaide ob 3.21; jutri vzide ob 20.07 in zaide ob 4.30.

Nesrečni alkohol

Dve sliki iz ljubljanske kronike.

Solnce sije, zrak je topel in menda je naravnost užitek ležati v senci pod hrško. Tega se zaveda menda tudi večji del nadežnih beračev, ki sicer nadlegujejo ljudi na ulici in v hišah, prodajalci in vsespod. Sedaj so jo udarili na deželo, kjer kruha ravno ne primanjkuje, sence pa je več kakor v mestu. Vendar pa vsi niso mnenja, da je na kmetih več srca za berača, zato se nekateri tudi v tej poletni vročini zadržujejo raje v mestu. Med njimi je štletni Miha Sparovec, doma iz Mošenj, ki ne mara za kruh, marveč le za denar. To pa iz gotovega vzroka, kajti za pare je lahko dobil »njega«, makar zelenega, ki postrže po grlu. Včeraj je imel dober dan; stanovalci v hišah na Starem trgu niso hudobni in padla je na roko marsikatera kronica. Miha Sparovec (o ironiji!) pa se jih je sproti zopet znebil in stisnil tam »štampelj«, drugod pa pet pol »frakljev«. Končno pa se ga je tako nautical, da je obležal na cesti in da ga je stražnik z največjim naporom spravil na prišček na policiji, kjer se je prespal le za silo, dokler ni dobil postelje na sodišču.

Leo L. z Glince pa je mlajši. Včasih je celo opravljal inteligenčni posel, dokler se ni navadil na »njega«, ki ga zdaj vedno išče. Ako nima denarja, da bi se podil za »njega«, pride rad prositi podpore svojo staro mater, ki pa ni vedno pri volji ga podpirati. Zato se večkrat primeri, da zaženekatajo v okoliš hiše stare matere šipe, in tako je bilo tudi včeraj. Leo, ki ni mogel brez denarja do »požirka«, je postal nasilen, zahteval denar od matere in končno, ker ni uspel z lepim, prišel groziti. Groznje pa niso bile kar take, le za šalo izrečene, marveč jih je res izvršil. Na cesti je pobiral kamenje ter ga prišel lučati proti hiši, da ni ostala cela nobena šipa. Slednjič pa ga je pograbil stražnik, mu zavrtel roko in odkorakala sta vsak po svoje srečno proti mestu, na dvorišče in v luknjo, pred katero pa se je stražnik obrnil, dočim je Leo kar klečnil na trde deske.

Kolesa! samo pri Gorcu!

Palača Ljublj. Kreditne banke

Dve domači kriminalni senzaciji

Presenetljiva odkritja o smrti blaginika Reichherzerja. — V zadnjem hipu preprečen beg kapetana Carliera.

V preiskavi roparskega umora železniškega blaginika Reichherzerja v Osičku je nastal včeraj senzacionalen preokret. Listi so pred par dnevi poročali, da se splošno sumi, da je Reichherzer izvršil samomor. Oblasti pa so klub temu z vso vmeno nadaljevale preiskave. Včeraj je policija aretirala izdelovalca pil Jovana Rehelyja.

Pred par dnevi je prinesla žena umorjenega Reichherzerja na policijo 200.000 dinarjev, ki jih je izročil Rehely kot vrnitev posojila, katerega ga je baše prejel od njenega moža. Policija je bankovce kontrolirala ter dognala, da se številke serije popolnoma vjemajo z onimi, ki so bile tik pred umorom Reichherzerja v železniški blaginji. Včeraj je bil zato polician na policijo Rehely ter zaslišan. Prvotno je trdil, da je prejel denar kot posojilo od umorjenega Reichherzerja in sicer že 14. julija. Ko pa mu je policijski uradnik po zaslišanju napovedal aretacijo radi suma udeležbe pri umoru blaginika, je Rehely izjavil, da bo torej povedal resnico. Nato je izjavil, da je onih 200.000 dinarjev prejel onega večera, ko je bil

Reichherzer umorjen, od železniškega uradnika Kirchlechnerja. Kirchlechner mu je pri predaji denarja povedal, da je dobil denar od Reichherzerja, naj bi ga izročil njegovi ženi, češ da ima v blaginji tak primanjkljaj, da mu ne preostane drugega, kakor da izvrši samomor.

Policija je takoj nato zaslišala Kirchlechnerja. Sprva ni hotel vedeti o tem denarju in še le, ko so mu predložili izpoved Rehelyja, je potrdil to svojo izjavo. Izjavil je, da se je kritičnega večera sestal s Reichherzerjem v Frankovi gostilni. Ob tej priliki mu je Reichherzer priznal svoj obupen položaj in mu izročil denar za družino. Rekel je, da hoče fingirati roparski umor, da ne bi družini zaplenili premoženja in pokojnine ter zavarovalnine. Izgleda, da so te izjave resnične, ker je policija že od vsega začetka sumila, da gre le za fingirani roparski umor. Preiskava se z vso naglico nadaljuje. Rehely in Kirchlechner sta bila pridržana v zaporu.

Velikansko senzacijo je včeraj vzbudila v Beogradu vest, da je skušal

P. Ripson:

19

„Na pragu smrti“

Kinoroman.

Komaj so bili zaprli vrata za Grantom, visecim v mučni poziciji, se je ta hudomušno nasmešnil. Ropari niso računali s tem, da je bil Grant izurjen sportnik. Dvakrat, trikrat se je zagugal po zraku, potem pa je skril lakti in se potegnil navzgor, tako, da je z usi dosegl vrvi, s katerimi so bila zvezana njegova zapestja. S svojimi krepkimi zobmi je začel glodati vrv in ko je bila ena izmed vrvi do polovice pregledana, jo je teža njegovega telesa strgala, vrv se je odvila in Grant je padel na tla ter se pri tem ujel na nogo. Roke je imel tako proste. Segel je v žep svojega telovnika, potegnil iz njega žepni nož, ki ga je vedno nosil pri sebi in razrezaal vezi na nogah. Parkrat se je pretegnil, si masiral zapestja in nogo, ki so ga skelele, pobral svoj klobuk, ki mu je bil pri boju odletel na tla in odšel iz hiše. Ko je bil že dobrih dvesto korakov od Poolove hiše proč, se mu je zdelo, da mu nekdo sledi. Naglo se je obrnil in spoznal Nelly.

»Lepo ste me pustili na cedilu!« jo je nahrulil. »Jaz sem vam rešil življenje, vi pa ste me zapustili v smrtnonevarnem položaju. Mesto da bi šli takoj k policiji, ste se lepo skrili v oko-

lici hiše in sedaj pricapljate za meno. To si bom dobro zapomnil. Sicer pa od vas ničesar ne pričakujem in nimam z vami ničesar skupnega. Če bi hotel, bi vas lahko takoj predal policiji. Toda jaz imam druge posle. Želim samo, da bi se najina pota nikoli več ne križala.» Pri teh besedah je pomignil mimoletnemu praznemu avtu, skočil vani, predno se je ta ustavil, in zaklical šoferju:

»Hotel Metropol.«

Avto je odhitel in Nelly, ki ni prišla do tega, da bi odgovorila razjarjenemu Grantu, je ostala sama na trotoarju. Imela je še toliko pristnosti duha, da si je zapomnila številko avtomobila, v katerem se je Grant odpeljal. Hotela je politeti takoj za njim v hotel Metropol, toda slučajno precej časa ni dobila nobenega praznega voza in ko je slednjič je enega iztaknila in se pripeljala pred hotel, ni bilo tam niti Grantu niti avta, v katerem se je bil pripeljal.

Stopila je v hotel in vprašala, ali je v njem nastanjen Eddie Grant, toda odgovorili so ji, da takega gosta nimajo.

Mislila si je, da je mogoče Grant med vožnjo do hotela dal šoferju drug naslov in spremenil svojo smer, zato je naslednjega dne potom avtomobilove številke na policiji dognala naslov dotičnega šoferja in šla k njemu na dom ga vprašat, kam je peljal onega gospoda, ki ga je prejšnji dan na tej in tej

cesti najel in mu dal naslov hotela Metropol.

»Milostiva, dotični gospod me je odslavil, predno sem ga pripeljal do hotela; kam je odšel peš, nimam pojma.«

Nelly je takoj spoznala, da je Grant le bolj previden kakor si je mislila.

Ko se je Grant vrnil v sanatorij, je stopil k dr. Petersonu in se dolgo razgovarjal z njim. Ta mu je dejal, da Eliza zaenkrat ne bi bila v stanu obvladati dolgo potovanje v London. Sicer je na videz kolikor toliko dobra, toda njeno živčevje je tako pretreseno, da rabi najmanj dva meseca popolnega miru.

Najbolje bi bilo,« je končal zdravnik, »če bi jo spravili v kakim znancem ali sorodnikom kam na deželo, kjer bi imela družbo. V mojem sanatoriju je sicer prav dobro preskrbljena, toda v trenutku, ko vi odidete, se bo čutila silno osamljeno. Jaz kot specialist poznam take slučaje in zato vam odsvetujem, da jo pustite pri meni, ker bi to njenemu živčevju le škodovalo. Nimate kakih bližnjih sorodnikov na deželi nadele od tu, kjer bi mogla ostati šest do osem tednov in si pomiriti živce, predno napravi dolgo potovanje v Evropo?«

»Imam,« je odvrnil Grant. »V bližini mesta San José pri San-Francisku je moja sestra poročena z bogatim farmerjem in prav lahko jo bi spravili tja za dej čas.«

»Izborna,« je vzkliknil dr. Peterson. »Glejte, tam bo imela vašo sestro, ki ji bo postala gotovo prijateljica in zaupnica, navadila se bo na vsakdanje življenje na farmi in to bo njeno razvedrililo od jutra do večera. Na ta način bodo njeni živci najhitreje ozdraveli.«

Mr. Grant je uvidel, da ima zdravnik prav. Bolnice, ki se je šele pred kratkim zbudila iz večmesečne blaznosti, ni bilo varno vzeti s seboj na mučno in dolgo potovanje preko vsega ameriškega kontinenta in Atlantskega oceana.

Se isti večer po večerji je dejal Elizabeti:

»Čuj, dragica! Predno odpotujeva v Evropo, bi prav rad obiskal svojo sestro Jenny, ki je poročena na veliki farmi nedaleč od proge, po kateri se morava peljati v San-Francisko. Že tri leta je nisem videl in vedno me vabi, naj pridem pogledat k njej. Jaz mislim, da bi jutri odpotovala, danes pa brzojavila moji sestri, da jo prideva obiskat. Boš videla, da se bova tam prav dobro imela in moja sestra bo srečna, da te more spoznati.«

Eliza je bila s predlogom zelo zadovoljna, kajti življenje v sanatoriju ji vkljub vsej udobnosti ni ugajalo. Imela je vedno mučni vtis, da se nahaja v bolnišnici.

Grant je brzojavil svoji sestri, naj mu pride čakati na kolodvor v San José.

Se isti dan pa je dobila Eliza tudi od starišev brzojavko. Oče in mati sta bila vsa srečna, da je hčerka rešena in sta želela, da jo čimprej vidita. Eliza se stopile solze v oči, saj je bila čez pol leta prva vest, ki jo je dobila z doma.

Oba zaročenca sta se poslovila od prijaznega dr. Petersona in sedla po poldan v ekspresni vlak, ki prihaja iz Mehike skozi Los Angeles proti severu v San-Francisko.

Ameriški brzovlaki so vse drugače opremljeni kakor evropski. Udobnost na njih je mnogo večja, kajti človek ne potuje v njih samo par ur, temveč cele dneve. Zato so preskrbljeni s vsem, kar človek rabi. Vsak potnik ima svoj udoben velik naslonjač, ki se da vrteti na vse strani, tako, da lahko gleda skozi okno ali se pa zavrti od njega proč. Naravno je, da ima vsak vlak svoj jedilni voz in spalne vozeve, razen tega tudi voz s kopejo, knjižnico in radio-postajo. Tak transkontinentalni ekspres je takorekoč mala naselbina zase, opremljena z vso moderno udobnostjo.

Ko se je vlak premaknil iz velikega kolodvora v Los Angelesu in je začelo kolesje vagona v vedno hitrejšem taktni udarjati po tračnicah, je bila to za Elizo najslajša godba. Vendar že enkrat se je peljala v smeri proti domu pod varstvom onega, ki ji je bil poleg očeta in matere najdražji na tem svetu.

Glavna sezona v slovenskih letoviščih in zdraviliščih

Led prebit. — Letošnja sezona se razvija nepričakovano dobro. — Polovica gostov je inozemcev. — Vsestranski napredek naših letovišč. — Modernizacija Bleda. — Treba je še več solidnosti.

Kljub doslej skrajno neugodnemu vremenu se glavna sezona v vseh letoviščih in zdraviliščih Slovenije nepričakovano lepo razvija. Obisk ne le da ne zaostaja napram prejšnjim letom, ampak ga malone povsod prekaša, kot neverjetno se to tudi sliši. Državno zdravilišče Dobrna n. pr. je popolnoma zasedeno, a tudi vsa ostala letovišča in zdravilišča so dobro obiskana, tako da smo lahko z letošnjo glavno sezono vsaj dosedaj povsem zadovoljni.

Med obiskovalci so zastopane malone vse evropske države. Poleg Jugoslovenov, zlasti Hrvatov in Beograjčanov, so najštevilnejše zastopani Cehi in Avstrijci. Stevilo Dunajčanov, ki so si letos poiskali oddih v naših krajih, daleko presega običajno izza predvojnega doba. Posebno številno so letos posetili naša letovišča, zlasti Bled, tudi Nemci. To razveseljivo dejstvo je vsekakor pripisovati smotnejši in intenzivnejši propagandi in reklamam v inozemstvu, s katero se je za letošnjo sezono šele pričelo. Ta uspeh pa tudi dokazuje, kako potrebna je taka propaganda. Upati je, da se bo ta akcija v naslednjih letih še stopnjevala in izvedla po stilu drugih držav, ki v to svrhu mnogo več žrtvujejo, kakor mi, dasi naša letovišča tako po podnebnju kakor po naravnih krasotah in življenjskih razmerah prav nič ne zaostajajo za znanimi svetovnimi zdravilišči.

Radi neugodnega vremena se je letošnja sezona res nekoliko zakasnila, toda njen sedanjí razvoj prča, da bo zamujeno ob količnik ugodnem vremenu kmalu nadomeščeno. Dočim je bilo druga leta manj stalnih, a več prehodnih gostov, je letos obratno. Skoraj povsod je največ stalnih gostov, ki so prišli ali na oddih ali pa v svrhu zdravljenja. Tako je n. pr. kopališče Laško bilo že v mesecu juliju okupirano od samih stalnih gostov, ki bivajo tam v svrhu zdravljenja. Enak je položaj v Rinskih Toplicah. V Slatini Radenci je izmed 74 gostov 70 stalnih, v Kranjski gori izmed 61 gostov 59 stalnih letoviščarjev. V Rogški Slatini izmed 406 gostov 329 stalnih. Slično je razporedje tudi na Bledu.

Po državni pripadnosti je bilo sredi tekočega meseca v vseh slovenskih zdraviliščih in kopališčih Jugoslovenov 57,80 odstotka, Avstrijcev 14,10 odst., Čehoslovakov 10,56 odst., Italijanov 2,66 odst., Madžarov 1,56 odst. in Nemcev 1,50 odst. Izmed ostalih je bilo 26 Rumunov, 10 Američanov, 10 Rusov, 5 Angležev, 4 Španci, 3 Bolgari, 2 Šveda, 2 Turka, 1 Albanec, 1 Poljak, 1 Švicar, 1 Grk in 1 Belgijec.

Kar se tiče življenjskih razmer, so cene v vseh letoviščih letos znatno nazadovale. Tako stane n. pr. na Bledu v boljših hotelih popolna oskrba skupno z vsemi takimi 90 do 110 Din na dan in osebo. Tudi so s cenami povsem zadovoljni in si slišati tozadevno nikakih pritožb, kar se pozna tudi po tem, da so vsi boljši hoteli skoro popolnoma zasedeni. Prostih je le še nekaj stanovanj v hotelih druge vrste ter pri privatnikih. To kaže na to, da bo treba pri nas, kar se komforta tiče, še mnogo izboljšati. Da niso tudi že privatna stanovanja zasedena, je krivo dejstvo, da se lastniki privatnih stanovanj večinoma nečisto podvreči nikoli tujsko-prometni organizaciji, sebi in stvari sami v škodo. Vsakdo hoče gosta prej videti, predno se odloči, ali ga sprejme ali ne. To nam v zunanjem svetu ne dela posebne časti in le dokazuje, kako smo še malenkostni. V tem oziru bo potrebna temeljita remedura.

Posebno pozornost in odobravanje gostov je vzbudila na Bledu letos izvršena impregnacija cest. Bled je sedaj prost prahu ob suhem in blata ob deževnem vremenu. Akcija je kljub odporu mnogih starokopitnih in neuvidevni domacinov izvedel vrli blejski župan, za kar ga danes ves Bled hvali. Stroški so bili razmeroma nizki. Vsa impregnacija je stala 40.000 Din, k čemur je polovico prispevala Zveza za tujski promet, za kar ji gre vse priznanje in hvala. Slika kaže Bled tudi letos napredek v vsakem

oziru. Razsvetljava ulic je zelo lepa in velikopotezna. Blejski centrum se je letos zopet pomaknil k Zdraviliškemu domu, glavna večerna promenade pa vodi od bivšega Rikljevkega zdravilišča do Parkhotela. Pri tej priliki bodi še omenjeno, da se gradi na Bledu moderno teniško igrišče, ki bo prihodnje dni izročeno javni uporabi. Igrišče, ki ga obdajajo naravne terase, bo primerno tudi za sportne in telovadne nastope.

Tudi v ostalih kopališčih in zdraviliščih so se izvršile tekom letošnjega leta razne preureditve in modernizacije, tako da je povsod opaziti lep napredek. Tudi so nad krasoto naših letovišč očarani in zagotavljajo, da bodo v bodoče vsako leto redni gostje. To je pač najlepše priznanje onim, ki so se vsa ta leta mnogo trudili, da počivajo in dvignejo tujski promet v Slovenijo.

Železniške zveze so letos v splošnem ugodne in povsem zadovoljive. Zeleni bi le bilo, da bi se med Rogško Slatino in Madžarsko, od koder prihaja vsako leto mnogo stalnih gostov, po možnosti še izboljšale. Pred vsem bi pač bila potrebna izgraditev 11 km dolge proge Krapina — Rogatec, s čemer bi bila ustvarjena mnogo krajša zveza z Budimpešto.

Razveseljivo je tudi dejstvo, da so letos precej ponehale pritožbe o carinskih šikanah na meji, ki so bile prejšnja leta zelo pogoste. Ponavljajo se sicer sporadično še tu in tam, a v splošnem je poslovanje carinskih organov zadovoljivo in brez šikaniranja.

H koncu še nekaj pripomb. Naša hotelska industrija je v letoviščih in zdraviliščih, zlasti na Bledu in v Rogški Slatini, ki pred vsem prihajata v pošte, brez dvoma že na visoki stopnji. To je opaziti tako v solidnosti cen kakor tudi pri postrežbi kot taki. Manj zadovoljivi pa so hoteli druge vrste, ki se — s častnimi izjemami — še vedno ne morejo popolnoma otrestiti odurnega izkoriščanja tujcev. Ti ljudje nič ne pomislijo, da s takim postopanjem tujce le odganjajo, mesto da bi jih z zmernimi cenami in solidno postrežbo v čim večjem številu privabili. Pri ti priliki naj omenimo še blejske žemlje, ki so tako majhne, da se je čuditi, da tu še oblast ni posega vmes. Tudi v tem oziru mora veljati pravilo solidnosti! Zelo čudno tudi dirne tuja dejstva, da prodajajo blejske kavarne skoraj vse dražje, kakor drugod. V tem oziru je lahko za vzgled Rogška Slatina, kjer se dobi v Švicariji res prvovrstno blago, ki pa ni zato prav nič dražje kot pa n. pr. v Ljubljani in drugod.

Pričakujemo, da bo ta opomin zadovoljal in da se bodo ti nedostatk, ki se splošno opazajo, kmalu izginili.

To tem bolj iskreno želimo, ker je letošnja sezona pokazala, da je led naposled prebit. Prodri smo v široki svet, nastopili uspešno konkurenco z inozemstvom. Vse pogoje imamo, da se v boju ne le vzdržimo, ampak si priborimo še boljše pozicije. Naloga vseh čimteljev od države do privatnika je, da pri tem po svojih močeh pomagajo in tako utrjujejo ono panogo našega javnega gospodarstva, ki lahko izredno mnogo pripomore k preprečenju vedno večjega obubožanja naše divne Slovenije.

V včerajšnji številki smo med dnevnimi vestmi zabeležili napad zagrebškega »Jutarnjega List«, v katerem se neznani pisec zgraža nad odiranjem na Bledu ter pravi, da je radi tega tudi obisk slab. Že v naslednji številki pa prinaša isti list dopis nekega drugega prijatelja, ki se je pravkar vrnil z Bleda in ki stavlja prejšnjega dopisnika na laž ter v polnem obsegu potrjuje naša gornja izvajanja glede solidnosti in zmernosti cen. Dopis, ki ga objavlja »Jutarnji List«, pravi med drugim:

»Vsa čast vašemu ogorčenemu naročniku, izgleda pa, da se je vsekakor malo preveč zaletel in pretraval, ko govori o slabem obisku na Bledu in o grozni dragini v Park — hotelu. Bled je poln gostov, sezona je taka, kakor je že več let ni bilo beležiti. Lastnik Park — hotela je sam župan g. Kenda, človek, ki si neumorno priz-

deva, da baš z vsestransko regulacijo cen pridobi Bledu glas cenenege in ugodnega letovišča, kakor ga je Bled užival pred vojno. Nikakor ni res, da stane v Park-hotelu ena postelj 45 Din. Glasilo jedilnega lista stane postelj 15 do 25 dinarjev, po velikosti, manj pa ne stane niti v Zagrebu, niti kje drugod v hotelih prve vrste, kakoršne je Park — hotel. Niti ena mesna jed po jedilnem listu ne stane v Park-hotelu več kot 20 do 22 dinarjev, navadno mesne jedi pa stanejo 15 do 18 dinarjev. Penzija stane v Park — hotelu 80 do 130 dinarjev, po legi in vrsti sobe, a za ta denar ima gost poleg obilnega kosila in večerje še dober zajutrek in južino ter vožnjo po jezeru in kopališče. To pa gotovo ni »plačkanje«.

Prosveta

Gledališki pregled

Moskovska »Izvestij« prinašajo članek komisarija Lunarskega o pregledu letošnje gledališke sezone. Lunarski, ki sam deluje na dramatičnem polju, poudarja predvsem, kako odlično mesto je letos zavzemala v Rusiji moralno-poučna igra. Ruska odrska umetnost je odlično napredovala. Včasih smo imeli teaterske »levčarje« in »desničarje«, danes imamo samo — teater. Uresničuje se ideja »sinteze odrskih form«. Novo gledališče ni dekorativno niti popolnoma konstruktivno, ne direktno realno niti direktno antirealno, ampak samo »teater« in kot tak nekaka sredina vseh struj celokupne umetnosti. In v tem smislu je rusko gledališče v pretekli sezoni odlično napredovalo.

V Londonu se je ustanovila pod predsedstvom lady Gray »Tolstojeva družba«, ki pripravljajo celotno pisateljevo izdajo za stoletnico njegovega rojstva 1. 1928. Odlični angleški avtorji bodo napisali uvode k posameznim delom, tako na pr. J. Galsworthy k »Ani Karenin«, H. G. Wells k »Vstajenju«, M. Baring k »Vojni in miru«, St. Graham k »Smrti Ivana Ilića« in dr.

V Parizu so igrali 22. julija »Theatre Madeline« kot slavnostno predstavo na čast gostu, maroškemu sultanu, igro »Moška zvižak«, ki jo je spisal novonimenovani ravnatelj pravkar otvorenega »Islamskega instituta«. Avtor se piše Si-Kaddur-Ben-Ghabrit. Dobitek je bil namenjen institutu.

V Sorrentu bivajoči Maksim Gorki je napisal roman »Strideset let«, v katerem slika svoje življenje od osemdesetih let do danes. M. Reinhardt uprizar jesi njegovo dramo »Ponarejeni denar«. V Berlinu gostuje znano moskovsko »Židovsko gledališče« »Hima«, ki je dosedaj igralo v Parizu, poprej pa na Danaju.

Singhajski izide Wedekindova igra »Začetek pomlad« v kitajski, »Chün Sing«). Prestavil jo je kitajski, v Monakovem živeči študent, ki je prevel že »Stello« in »Clavigar«.

V Baden-Badenu praznuje 50. letnico slikar Ivo Puhony, znan po svojem marionetnem gledališču, s katerim je prepotoval skoro vso Evropo.

Solnograška slavnostne igre v avgustu imajo med dr. na programu solistovski koncerte slavne Rose-Kwarteta, ki bo igral Haydna, Mozarta, Beethovna in Schuberta.

V Hamburgu prirejejo pod naslovom »Revolucijsko gledališče« nedeljske matinee s prvovrstnim repertoarjem: Toller, A. Paquet, R. Rolland, Büchner in dr.

Na Dunju igra od 13 gledališč med poslušalci še 9 odrov. Glavna atrakcija so šale, burke in drastične operete. Na »Hof« Wartec igrajo na prostem »Täntheater«. Seveda imajo vedno vreme in številno obiskovalcev določa — barometer. — Fischerjeva drama »Café Elektri«, ki jo sedaj igrajo na Dunaju, je prevedena v ruščino in jo bodo igrali sovjeti po vseh svojih odrih kot propagandno dramo. Delo slika tragedijo luterikov. Z dramo poide še letos gostovat nemški ansamble po Poljski, Češkoslovaški in južni Nemčiji.

Prihodnje leto proslavi Dunaj stoletnico Beethovne smrti z velikim slavljenjem, ki mu bo sledil mednarodni muzikalno-historični kongres. — Indijski pesnik L. Tagore čita te dni na Dunaju svoja dela, med drugimi tudi »Bengalske pesmi« v izvirniku. — »Burgartenhöhne« poje kot polno opero na prostem »Carmen« z našim dr. Adrianom v glavni tenorski vlogi.

Zagrebsko »Kolo« izvaja prihodnjo sezono dr. Širolin a capella-oratorij »Sv. Ciril in Metod«, Berliozovo »Prokletstvo Fausta« in Stravinskoga »Zenitev«. Sklenjeno je, da se vrši vsak mesec po eno muzikalno predavanje. Prvi bo predaval dr. Širola o I. S. Bachu.

Novosadsko gledališče, ki je igralo od 5. septembra do 4. julija t. l., je imelo 184 dramskih, 7 opernih, 161 operetnih in 6 revijskih večerov, skupaj 359 predstav. Obiskalo ga je 88.038 ljudi, na večer 245. Domače premiere so bile: »Vrtlog« (Janković), »Čižak« (Begović), »Pirovanje« (Dimitrijević), »Leskovina« (Bunić) in »Smrt Uroša V.« (Stefanović). Drama je gostovala v Sabcu, opereta pa v Subotici in Somborju.

Pa tudi drugače je tu polno življenja. V kotu tam tuk lope sedi trojica bujnih krasotic, kateri ovidno zelo ugaja dobra tekovina. Zakaj razvnece so se in njihovo hihitanje je privlačnost za marsikakega osamelega pivca, da neote obračaja oči in naposled z njimi obvisi ob tistem kotičku tik lope.

In Gruberjev kanal drvi dalje tisto zahrbtno vodovje, kakor bi se mu bogve kaj mudilo. Cisto tiho in zahrbtno. Ni videti in cuti valovja.

Ko pa nebeski mežnar prižge svoje zvezdice, da skozi vejevje odseva luč v derožji vodi, tedaj je življenje tu doli v razmahu. Do tedaj tili in navidezno nebržni zaljublenci so nehote ozivil, bodisi da jih je v to podkrepilo rujno vince, bodisi da se zavedajo svojih zaščitnikov tam gori na nebeskem svodu. Usta prekipujejo poezije ljubezni in trenutno vsmerijo prekine tu in tam gorak poljub, da se ti kar sline cede v ustih.

Ona trojica tam v kotu lope ima že davno ob strani občudovalca, ki jo podžiga v čim dalje večje veselo razpoloženje. Kateri bo namenjen ...?

In v luninem svitu se vrača ves ta vesel in srečni svet v — trivialno realnost prihodnjega dne

V Sarajevu gostuje kombinirani operni in operetni ansamble Zagreba, Osijeka in Novega Sada. Peli bodo »Zidiljor«, »Rigolot«, »Traviato« ter opereti »Orlovc« in »Bajaderac«.

Mariborsko gledališče je imelo 71 opernih in 88 dramskih večerov. Na vsak dramski večer je prišlo 174, na operni pa 332 obiskovalcev. Operi »Gorenjski slavček« in »Evangeljnik« sta dosegli po 8 predstav, »Fra Diavolo« in »Možicek« po 3, opereti »Vesela vdova« 11, »Grofica Marica« pa celo 16 predstav.

Nova Talija

Ravnokar so išli v zalogi »Narodno knjižarnice« v Gorici trije novi zvezki »Nova Talija« št. 4, 5, 6. Cena zvezka št. 4 Lir 4.—, št. 5 Lir 3.—, št. 6 Lir 3.—. Dobe se pri založništvu in drugih slovenskih knjižarnah.

Nova Talija št. 4 priobčuje komedijo v 4 dejanjih s petjem »Divji in nedeljski lovci«, odloč peresa znanega pisatelja in humorista Starovškega. Snov je vseskozi mična. Glavno vlogo ima po vsem Vipavskem znani »Ravbsič« Laskar z Dol. Ollice. Igra je primerna za podeželske odre ter po svoji občutnosti zadostuje, da se uprizar brez drugih točk. Igra se do sedaj še ni igrala. Ko doživi krstno predstavo, bo brezdvomno zavzela odlično mesto na naših odrih. Krasnih scen ne manjka v komediji, tako da poslušalca kar lomi smeh.

Nova Talija št. 5 vsebuje enodejanko »Prijetelj«, rešil si mi življenje, katero je po L. Simonsu priredil K. B. Burka je kratka; nastopijo le trije glavniki, in ne zahteva skoraj nikakih posebnih sposobnosti. Burka se prištevava v vrsto onih, po celem Slovenskem znanih Vodopivčevih burk, ki so razveselile že na stotisoče našega ljudstva.

Nova Talija št. 6 vsebuje rusko šalo »Snubač«, spisal A. Cehov. Ni treba, da se posebej omenjamo vsebino tega dela. Saj Cehov je v vrsti največjih ruskih pisateljev. Šala »Snubač« zahteva od igralcev že rutinske veščine in zmožnosti igralcev mestnih odrov. Besede Cehova režejo, so trpke. Dvogovor je hiter, nagajiv tako, da mora igralcem teči jezik kot namazan.

Nove revije.

Nove revije

PLANINSKI VESTNIK. Št. 7. Planinskega vestnika, glasila S. P. D., je izšla z bogato vsebino: Slavko Prevec končuje svojo zanimivo črtico »Čez stene in grebene v Savinjskih planinah«. Josip Wester objavlja članek s sliko ob 30letnici planinstva in potništva dr. Josipa Cirila Oblaka, znanega planinskega pisatelja. Dr. H. Tuma razpravlja o slovenskih imenih v ladiniskem in bavarskem narečju. V »Kotičku« opisuje Pavel Kunaver »Naš prirodni park« ob Triglavskih jezerih in opozarja na nevarnost, da se spremeni v — pašnik. »Obzor« in »Društvene vest« prinašata razne aktualne in zanimive vesti iz planinstva. Zbirko »Neših slik« pomnožuje priloga »Motiv iz Martuljaka«. — Planinski vestnik izhaja 12krat na leto in stane samo 40 Din. Naroča se pri Osrednjem odboru S. P. D. v Ljubljani, ga vsem, ki se zanimajo za naše planinstvo, toplo priporočamo.

UZGAJATELJ, časopis za moralno in etičko poboljšanje družstva, mesečnik, ki izhaja pod uredništvom Milenka Vidoviča v Sarajevu. Izšla je 7. številka, ki prinaša številne razprave o aktualnih sodobnih problemih društvene vzgoje. Izmed bogatega gradiva navajamo le sledeče članke: Milana Marjanovića: Književnost in umetnost u svagdanj životu. — Josip Boko: Pedagoški instrumenti progresu. — W. Wudt: Moralne Norme. — Solih Ljubunčić: Pedagogija kulturne ličnosti. — Franjo Piba: Smerjenje treznosti potom šola. — Josip Boko: Jugoslovenska ideja i prosvetni radnici. — ter številne druge razprave. — List zasluži v polni meri podporo najširše javnosti in ga zlasti toplo priporočamo vsem, ki imajo skrbeti za vzgojo naroda. Naročnina znaša letno Din 100.—; naroča se pri upravi, Sarajevu, Aleksandrova c. 113.

Brezposelni umetniki v Berlinu. Zadnji mesec je zabeležilo mesto Berlin 1620 brezposelnih umetnikov, ki so živeli od državne podpore. Od njih je bilo 513 igralcev, 186 opernih pevcev, 835 slikarjev, 87 kiparjev, 88 umetnostnih obrtnikov, 13 grafikov, 17 arhitektov, 41 filmskih igralcev, 76 pisateljev, 67 muzikov, 53 koncertnih pevcev, 52 zbornih pevcev, 25 dirigentov, 28 predavateljev, 55 peselnih učiteljev, 6 skladateljev, 2 gledališka direktorja. Dnevno dobi nove podpore približno 30 oseb najrazličnejših poklicev.

ŽENA, ki hoče izzvati dobro kritiko!

to je v kopališču, kjer žena poleg mičnosti in čara ima še lepo belo in gladko kožo brez vsakih nepotrebnih dlak. Zatorej ne poslušajte se brivke, ki razdrži kožo in povzroča mazole, ali raznih tekočih in odpravnih sredstev, katerih uporaba je več ali manj komplicirana in zapušča ogostoma rdečico. Zatorej ne gojite dame, ki bolj zapeljiva bodi za Vas samo krema »Taky!«. Uporabljajte se iz tube in odstrani v 5 minutah vse dlake, ki so toliko neprijetne. »Taky« se ne posuš in uniči dlako do korenine ter zapusti mehko kožo. Zatorej se danes poskusite »Taky«, v slučaju neuspeha sa Vam denar vrne. Zahvaljate (»Taky« patentirano v Franciji), ki se dobi vstopovod za celo od 42 dinarjev tuba. 5484

Naše punčke na morju

Kolo jugoslovenskih sester v Ljubljani ima tudi letos svojo ferijalno kolonijo v Omišlju na otoku Krku. Že od 2. julija vživa 60 deklic, večinoma Ljubljank, zdravilno moč morskih kopelji in toplino južnega solca. Ko so prinašali časopisi vznemirajoče vesti o poplavih po mnogih krajih naše države, se je kopala naša deca vsak dan v morju in solncu. Za nežno občutljivo polt malih plavalask je bilo celo v tistih dneh solca preveč in sta celo v tistih na pomoč vazelin in puder. Dasi ti prvi učinki preradodarnega solca niso bili nič kaj prijetni, vendar se deca ni dala zmediti zanje, ker sta vse njeno zanimanje osvojili lepota kraja in veličastnost morja. Tih in skromen ždi Omišelj na griču, ki ga krase oljčni gaj, skozi katere se vije sicer strma, toda prijetna pot do morja — polna vonjav dišečega srobota, ki pleza po sivih skalah.

Nastanjena je ferijalna kolonija v štirih privatnih sobah in dveh razredih omišalske osnovne šole — nekdanjem frankopanskem gradu. Prostorno dvorišče s starim »bunaram« v sredi nudí deci prijeten prostor za večerne igre. Od tu zadone iz svežih grl v večernih urah naše lepe slovenske pesmi. Omišalci jih občudovaje poslušajo, zlasti srebrni sopran nežne Jelke je vsem všeč.

Naša deca pa vedno z zanimanjem pričakuje nedelje, da prisostvuje službi božji, ki se tu vrši še v staroslovenskem jeziku ob popevanju vsega prisotnega naroda.

Nekaj novega za nas je tudi nedeljski popoldanski narodni ples na prostranem trgu za cerkvijo. Hiše na levi in desni imajo prizidke, kjer se zbirajo na eni strani mladeniči, na drugi pa dekleta v svojih slikovitih nošah. Deklice imajo črne jopice, ki jih skoro popolnoma zakriva bela svilena ruta z dolgimi resami. Široko nabrana krila iz fine tkanine so najpestrejših barv in nudijo pri plesu očarujoč pogled. Dva godca s »frulami« elektrizirata omlasličko mladino, dočim pušča ta monoton godba nas popolnoma mirne.

Glede prehrane nismo v zadregi. Iz bližnjega Sušaka dobimo dnevno lepo zelenjavo kakor na ljubljanskem trgu. Svežega mesa, kruha in mleka pa tudi Omišalci vedno dovolj. Mleko je sicer po 6 Din liter, toda tega dobrih in zelo uslužnih odočanih ne smemo šteti v zlo, zakaj pašniki so jim posejani sila redko. Žal, da tu sedaj ni sadja, ki bi naši deci tako zelo prišlo, nadomešča jim ga marmelada. Pač pa bo druga partija, ki pride koncem julija, imela v izobilju sladkih smokov in grozdja. Do tega časa bosta stali na idiličnem polotoku Sv. Martina, prav bliž obale že tudi dve lični baraki, ki jih je dobilo »Kolo« od ministrstva za narodno zdravje. Tako bo druga partija naše dece živela življenje morja ne le v našem solnčnem svitu, temveč tudi v zgodnjih jutranjih in kasnejših večernih urah.

Radio

Odkrivanje tajnih radio-postaj

Tajni radio — poslušalec, ki ne plačuje nikake takse in »črno« prisluškuje koncertom in drugim veseljem in žalostnim radio-novicam, se pri čitjanju tega naslova še ni treba prav nič bati, da jih bodo že jutri zasledili. Gre namreč pred vsem za odkrivanje tajnih oddajnih postaj, ki bi v slučaju vojne, pa tudi pri raznih drugih nečednih poslih lahko postale usodopolne. Po daljšem preizkušanju in izboljšanju se je namreč končno posrečilo, skonstruirati poseben aparat, ki omogoča povsem sigurno in s čudovit natančnostjo odkrivanje tajnih oddajnih radio-postaj.

Aparat se naziva Radiogoniometer. Za vsako iskanje tajnih postaj so potrebni trije aparati. Postavijo se na treh različnih krajih, tako da tvorijo trikot in sprejemajo vsi električne valove, ki križajo v tem trikotu ozračje. Ker je aparat zelo majhen, ni večji kot mali fotografski aparati, ga je mogoče povsod namestiti. Kakor hitro sprejmejo aparati valove tajne postaje, se izmerijo valovi kake znane postaje. Nato vsi trije aparati iščejo smer, iz katere prihajajo tajni valovi. Gostim mestu križajo. Na podlagi tega križišča se nato na čisto navadnem zemljevidu ali načrtu mesta lahko povsem na tančino ugotovi, kje se nahaja tajna postaja. Nadaljni posel opravi policija, ki ima samu nalogo, da se poda v označeno hišo oziroma kraj in postajo konfiscira.

× Angleška književnost v radiju deli Angležem velike priljubljenosti. »British Broadcasting Corporation« je ustanovil poseben odbor, v katerem so mnogi odlični poznavalci angleške književnosti, med njimi tudi Bernard Shaw. Ti večaki prirede po radiu sami nekaj predavanj, druga predavanja bodo pa samo kontrolirali.

× 222 narečij. Razvoj radija v Indiji je naletel na velike ovire zato, ker govori tamkajšnje prebivalstvo najmanj 222 narečij in je težko eno, ki bi vsem poslušalcem ustrezalo. Zato nameravajo v Indiji uvesti za radio-promet enotni jezik. V pošto prihaja v prvi vrsti seveda angleščina.

× Grške radio-postaje v privatnih rokah. Grška pošta uprava je že davno videla, da ne more obdržati v svoji režiji radio-naprav in zato jih hoče prepustiti privatnim podjetnikom. Za komisijo so se potegovali mnoge domače in inozemske tvrdke. Končno je dobila koncesijo angleška tvrdka »The New Telephone and Electrical Works«.

× Radio v službi ribolova. V Alesundju na Norveškem delujo že več mesecev oddajna postaja za ribiče, ki pošilja vsak dan opoldne poročila o možnosti ribolova in o kretanju večjih ribjih skupin. Švedska ladja »Skagerack« je dobila nedavno oddajno postajo, s katero pošilja med ribolovom ribi čem poročila.

J. Suchy:

Ljubljanske slike

»SPEKHIGEL«.

Nekako tako je moralo biti pri srcu Kristofu Kolumbu, ko je našel Ameriko, če je ni kdo drugi pred njim.

Tedaj nekega lepega dne — vsa odkritja se običajno vrše ob lepih dnevih — sem zašel trans Tiberim — Gruberjev kanal — skozi Hradskega vasa do prve bejne postojanke na potu čez Fužine in »Moste« v Ljubljano.

Kar iskreno povem, da je bila ta žejna postojanka na mojem zamišljenem potu prva in zadnja, zakaj Spekhigel ima mameče obeležje, posebno ob pasjih dnevih.

Hladna senca pod košatim drevjem tik Gruberjevega kanala, revija zaljublencev, ki tu mimo prihajajo na »božjo« pot v Fužine in potem pa Spekhigel na griču — eldorado blagoslovljenih družin, ki tu gori posedajo v nekaki brezželjni nirvani.

Spekhigel je splendid, isolation za te družine. Povem, zakaj Na tem griču — zakaj se Spekhigel imenuje, ne vem — na tem griču tedaj je živahno živ-

ljenje. Dočim stari posedajo pri ruini kapljici ter se mamice, stare in mlade, masté s piškami in drugimi dobrotami, se lovi okrog miz nadebudna mladina, ki se neprestano »gunc« na tisti sredi grška napravljene »guncenci«. Hrup in vrisk vesele momčadi ne preneha niti za trenutek. Umljivo je zato, da tu ne posedajo zaljubljeni in čemerni samci.

Natakarica, ki tu gori vrši svojo službo, ima težko stališče. Neprestano je na poti gori in doli, zakaj točilnica in shramba jedil se nahaja v hiši pod gričem.

Tem bolj hvaležna usodi pa je točajka, ki kraljuje v nižavah tik Gruberjevega kanala pod tistim drevjem, ki mu strela ne prizanaša, če je nevihta.

V večernih urah pa je tudi Spekhigel pribežališče zaljublencev, ki se vračajo z božje poti na Fužinah. Tu posedajo nemi in tihi. Tem bolj pa govorijo njihove oči in bijejo srca. Posebno, če se po žilicah pretaka dobra kapljica. Tedaj se pritisneta še bolj drug drugemu, držeča se za roke in zroč si v oči. Blažena se ne brigata za ves hrup tam gori na griču, niti tedaj, če prisedeč nadležnej k njiju mizi. Kaj jima mar svet!

Dnevne vesti.

V Ljubljani, dne 24. julija 1926.

— Volitve odbora Zveze trgovskih gremiljev in zadrug razveljavljene. Dne 28. junija se je vršil v Kranju občni zbor Zveze trgovskih gremiljev in zadrug, na katerem se je volil tudi novi odbor. Ker se glasovanje ni izvršilo v redu, je mestni magistrat ljubljanski kot pristojna oblast na tozadevno pritožbo volitev odbora razveljavil in naročil, da se najkasneje do 1. septembra t. l. izvrše nove volitve.

— V Bohinju je z nastopom lepega vremena oživel tujski promet. Nemci, ki so se povojno časa popolnoma izostali, so se pojavili v dokaj lepem številu. Vendar je v hotelih Sv. Janez, Sv. Duh in Zlatorog še več sob na razpolago ter imajo letoviščari priložnost poseta Bohinjskega jezera. Zadnje dni je imelo Bohinjsko jezero 23° C.

— Kmetijska šola v Hvaleticah v Slovenskih goricah. Nedavno v Ptuj umrl rodoljub dr. Fran Jurčič, ki je v svoji oporoki določil, da pripade vse njegovo premoženje in nepremično premoženje po smrti njegove žene posebnim ustanovi za ustanovitev kmetijske šole v Slovenskih goricah, kjer so doslej tak zavod zelo pogostili. Jedro te ustanove tvorijo velika posestva v Hvaleticah ter obsejni pašniki ob Pesnici in gozdovi v Zagorcih. Na posestvu se nastavlja uspešni ekonom in vzorna gospodinja, ki bosta lahko izobraževala okolice kmetijske fante in dekleta. Pouk naj bo sličen onemu na kmetijskih in gošpodinskih šolah. Izvedba te določbe je poverjena posebnemu kuratorju, ki ga je velikodušno pokojnik sam določil.

— Državno zdravilišče na Golniku (za pljučne bolezni) je odprto vse leto. Zdravilišče je novo zgrajeno, ima lepe, zelo zračne, higijenske sobe z 1 do 6 posteljami, izvrstno pitno vodo iz lastnega vodovoda in lastno električno razsvetljavo. Okolica je slikovita, podnebje prav milo subalpinsko, radi širnih smrekovih in jelovih gozdov zrak zelo čist in zdrav. Zdravljenje se vrši po najmodernejših principih, hrana izvrstna in obilna (do 4000 kalorij). Sprejemajo se možiki in ženske bolniki z začetno tuberkulozo. Prospekti se dobivajo v zdravilišču na Golniku in pri oddelku za socialno politiko v Ljubljani.

— Šolske učne in pomožne knjige. Ministrstvo prosvete je na predstavo Glavnega prosvetnega sveta v Beogradu z oddelkom O. N. br. 1659 z dne 4. julija 1926 oddalo, da naj vsi pisatelji, odnosno založniki učnih in pomožnih knjig, namenjenih za srednje, meščanske, osnovne in strokovne šole ter za učiteljske, svoje knjige, ki se nimajo aprobacije ministrstva prosvete ali ki jih doslej še niso predložili v revizijo, dopolnijo temu ministrstvu šolske knjige v ponovni pregled najkasneje do dne 1. avgusta 1926. Omenjene knjige naj se predložijo neposredno ministrstvu prosvete in sicer vsaka v treh izvodi.

— Loterijo »Kupljene Vere«, ki je združena s prodajo slike »Kmeta svetnika« ali Slovenskega sv. Izidorja, je ministrstvo za kmetijstvo odobrilo z oddelkom št. 26.378/I. z dne 29. junija t. l. Kakor znano, ima ta loterija več srebrnih in zlatih ur za dobitke.

— Volkovci v kočevskih gozdovih. Zadnje leto so se v kočevskih gozdovih zelo zaredili volkovci in divji prašiči, ki delajo prebivalstvu mnogo škode. To dni je neko dekle paslo ovce in koze na obronku gozda. Nenadoma je pridrvel iz gozda velik volk, pograbil najlepše kozličke ter izginil. Divji prašiči pa še sedaj rujejo krompir ter povzročajo na poljih občutno škodo. Kočevski lovci se pripravljajo na skupen velik pogon na te škodljivce.

— Prevalje. Sokolsko društvo v Prevaljah priredi dne 8. avgusta t. l. polnočni pešizlet na Holmec (Dolgo brdo), združen s tamburaškimi in telovadnimi tečaji. Odhod iz Prevalj ob 1. popoldne, pričetek telovadbe ob pol 5. po prihodu v Prevalje. V slučaju slabega vremena so izlet preložili na prihodnjo nedeljo 15. avgusta. Vabljeni vsi, ki želijo prebiti lep popoldan v prosti naravi.

— Promenadni koncert »Sloga« v Zvezdi se vrši danes zvečer ob 8. pod vodstvom kapelnika g. Bučarja. Spored: 1.) Začetna koračnica. 2.) Offenbach: Barkarola iz opere »Hoffmannove pripovedke«. 3.) Rossini: Uvertura iz opere »Tancredi«. 4.) Parma: Intermezzo iz opere »Skenja«. 5.) Smetana: Velika fantazija iz opere »Prodana nevesta«. 6.) Zajc: Duet in finale iz opere »Nikola Šubic Zrinjski«. 7.) Zaključna koračnica.

— Smrtina kosa. V Ljubljani je umrl včeraj popoldne po dolgi bolezni strojni stavec Narodne tiskarne g. Josip Weiss, izredno simpatičen in dober mladenič, ljubljani pri vseh svojih tovariših in znanih. Kot delavec je bil inteligenten in marljiv. Zato obžalujejo njegovo prerano smrt — star je bil šele 33 let — vsi, ki so ga poznali. Pogreb bo jutri ob 15.30 s Karlovske ceste 3. — V Slovenjgradu je umrl g. Karl Rebut, tamkajšnji večletni lekarnar, splošno čislani od someščanov in okoliškega prebivalstva. Blag jima spomin, žalujemo naše sožalje!

— Šišenski Ciril Metodovi podružnici sta izročili družbi i. s. ženska podružnica Din 1259.40, moška pa Din 1188. —, kateri vsoti sta se nabrali na nabiranih polah in pa čisti izkupiček družabnega večera dne 5. julija, ki se je priredil ob priliki 40letnega obstoja moške C. M. podružnice. Vrlima odboroma, ki se nista ustrašila truda in dela v korist C. M. obrambne družbe, izrekamo iskreno zahvalo z željo, da bi vsaka podružnica vsaj enkrat v letu priredila kako prireditev. Čim več bo imela družba dohodkov, tem lažje bo ustrezala mnogim prošnjam, ki prihajajo iz obmejnih krajev. 752-n

— Litija. Prostovoljno gasilno društvo v Litiji priredi 8. avgusta veliko gasilsko slavnost s sodelovanjem zaslužnih gasilcev, imenovanjem župnih funkcionarjev za čast-

ne člane in odlikovanjem društvenih častnih članov. Za polovično vožnjo je zaproseno in se bo pravčasno vsa društva obvestilo. Čisti dobiček je namenjen za nabavo prepotrebne orodja in renoviranje gasilskega doma. Slavnost je spojena z župnim zletom. Na obilno udeležbo vabi odbor.

— Velik požar v Subotici. V tovarni kemičnih produktov v Subotici je izbruhnil minulo sredo požar, ki je uničil tovarniško poslopje z vsemi napravami. Ogenj je nastal v strojnem oddelku. Ker je bilo v tovarni nagradeno raznih gorljivih snovi in kemičnih produktov, je bila reševalna akcija zelo otežena. Omejitve je bilo mogoče predvsem na reševanje skladišč, kjer so se nahajale velike zaloge. Škoda je ocenjena nad en milijon dinarjev in je deloma krita z zavarovalnino. Kako je ogenj nastal, še ni pojasnjeno.

— Družba sv. Cirila in Metoda je prejela od moške podružnice v Trbovljah znesek Din 170.—, nabran na kresnem večeru, in Din 650.—, zbranih v proslavo godu naših blagovestnikov. — Na kresnem večeru ženske podružnice Sv. Pavel Prebold pa se je nabrala vsota Din 184.—. Marljivima podružnicama iskrena hvala! 751-n

— Križanka z nagrado v 2. števil »Razgledac«. Prvi trije, ki pravilno rešijo križanko, dobe nagrado, in sicer: 1. celoletni, 2. polletni in 3. četrtletni brezplačni abonement slovenske revije »Razgledac«. Pri nagradi pridejo v poštev samo oni, ki vpošljejo poleg rešitve tudi odrezek, ki dokazuje, da je reflektant posestnik 2. številke »Razgledac«. Imena ostalih bodo priobčena v 3. številki. Rešitve z natančnim naslovom avtorja in odrezkom je poslati na zastopstvo redakcije »Razgledac« v Ljubljani, Križevniška 6. I. 747-n

— Zlatnike v Zlatorog-terpentinovem milu so našle: Ana Vidlič, Poljšice p. Poduart, Ana Zaman, Vas Grinovec p. Žužemperk, Anica Hafner, Glinice 10, p. St. Vid, Ana Gombec, Cankova, Ana Hernet, Maribor, Ana Colnar, Cikava pri Novem mestu, Ana Burger, Polica pri Višnji gori, Ana Kramer, Kapele 5, Brežice ob Savi, Antonija Golubčič, agreb, Černomerec 47a, Marijana Šintiča, Sisak, Justina Turk, Karlovac, Antonija Pongarayer, Ravno, Neža Stanfel, Lokve p. Delnice.

Najboljši in najprejnejši češki
čevlji TIP-TOP in BALY-ŠVICA
se dabe le v trgovini ŽIBERT, Prešernova ul.

Iz Ljubljane

— Iz Svetozar Pribičević v Ljubljani. Z včerajšnjim večernim brzovlakom je prišel na potu v francosko kopališče Vichy v Ljubljano g. Svetozar Pribičević. Na kolodvoru so ga pozdravili zastopniki ljubljanske občinske organizacije SDS, s katerimi je imel g. Pribičević nato daljšo konferenco, kakor je s polnočnim brzovlakom nadaljeval svojo pot proti Trstu.

— Iz 25letnica ljubljanske cestne električne železnice. Letos preteče 25 let, odkar je začela obratovati ljubljanska cestna električna železnica. Uslužbenici proslavijo ta jubilej s posebno prireditvijo, ki se vrši v soboto in nedeljo 31. julija in 1. avgusta. Na predvečer jubileja se vrši ob 21. izpred remize mirovov železničarske godbe društva »Sloga« na glavni kolodvor. Ob 22. se vrši nato pozdravni večer v hotelu Miklič poleg glavnega kolodvora. Kot gostje so prijavljeni delegati iz Beograda, Sarajeva, Zagreba, Subotice in iz vseh drugih krajev, kjer obratujejo cestne električne železnice. Pri pozdravnem večeru svira »Sloga«, udeležbo se ga zastopniki družbe, občine in raznih oblasti. Drugi dan, 1. avgusta, se vrši ob 10. popoldne v mestni zborovalnici kongres jugoslov. cestno-električnih železničarjev, ob 16. popoldne pa ljudska veselica v vseh prostorih hotela Miklič z bogatim sporedom. Zlasti bo bogat srečolov, kajti prijatelji naših železničarjev so velikodušno poklonili toliko daril, da skoro ni mogoče bo odšel praznih rok. Pri veselici sodelujeta »Sloga« in pevski zbor uslužbenecv, tako da bo za zabavo vsestransko preskrbljeno. Vstopnina je samo 5 Din, da se omogoči udeležba vsem slojem. Tudi vreme ne bo vplivalo, kajti za ta slučaj je poskrbel prireditveni odbor za streho. — 31. julij in 1. avgust naj ostaneta rezervirana za ljubljanske cestno - električne železničarje!

— Iz Sobotni trg. Današnji trg je prekosil tako po obisku kakor po zalozah najrazličnejšega blaga vse dosedanje tržne in tudi sejmske in predpraznične tržne dneve. Vsa tržišča so vrsti so bila do zadnjega prostora napolnjena z najrazličnejšim blagom. Med košarami, jerbasi in stojnicami pa so se drenjale od zgodnje ure pa skoro do 11. goste množice domačih nakupovalk. Prišlo je pa tudi precej okoličanov in tudi nekaj tujcev, ki so z zanimanjem opazovali živahno vrvenje, obilico blaga in živahne kupitje na našem tržišču. — Na zelenjadnem trgu, ki je bil tudi bogato okinčan s cvetjem, se je dobilo najrazličnejše salate, ohrovt, zelja, krompirja, graha in drugih pridelkov. Tudi kumar je bilo dosti. Največjo kumaro je prinesla na trg neka ljubljanska okoličanka. Kumara je bila dolga pol metra in cel decimeter debela. Prodala jo je za 7 Din. Navadne kumare pa so bile drobnejše po 50 in 75 par, debelejša pa po 1.50 in 2 Din. — Na perutninskem trgu je bilo na izbiro dosti piščancev, par po 25 do 30 Din, golobov par po 10 do 12 Din, in lepe race ena za 25 Din. Lepi domači petelin so dobili po 35 do 40 Din. — Okoliške ženske in posebno deklice so prinesle na trg krasne rdeče jagode po 3 Din škodilca, borovnice po 2 Din in maline po 3 Din. Banačani so pripeljali raznovrstne hrushke po 4 do 6 Din, češnje, slive in pa lepe marelice, katere so prodajali izbrane za vlogo po 10 Din kg. — Kot novost je bilo na trgu že letošnje nove

kislo zelje po 5 Din kg in pa brusnice po 10 Din liter. Tudi gob je bilo dosti, samo bile so zopet jako drage, ker jih je letos jako malo in so jih prinesle nekatere ženske celo od Sv. Lenarta, to je tri ure od Ljubljane.

— Iz Treznostna mladina. V soboto 24. t. m. je ob 17. v Akademskem kolegiju kurz iz alkoholnega vprašanja, združen s sestankom. Ker se dobe tu zadnja navodila za izlet na Smlednik (25. t. m.), je sestanek važen in strogo obvezen za vse člane. — Mestno Središče T. M.

— Iz Sočani, pozor! Društvo »Soča« opozarja vse svoje člane brez razlike, da priredi v nedeljo 1. avgusta t. l. korporativni izlet v Kranj k odkritju spomenika velikega osvoboditelja kralja Petra I. Vsak član dobi pred odhodom na postaji glavnega kolodvora ob 8. jutraj črna trak z napisom »Soča«. Vožnja polovična. Izostati in zamuditi te lepe prilike ne sme nihče naših članov. Podrobnosti prihodnji teden. — Iz Christofor uni zavod vpišuje. Še do konca julija na Domobranski cesti 7. — Vpisnina 10 Din, šolnina nizka. 749-n

— Iz Fino batistata perilo in vse vrste predpasnikov priporoča Kristofor-Dučar.

Iz Celja.

— Izlet na Mozirsko planino. Celjski odesk Savinjske podružnice SPD priredi jutri, v nedeljo, ob lepem vremenu izlet na Mozirsko planino. Odhod iz Celja z vlakom ob 4., povratek v Celje ob 22. Haja 4 ure iz Paske vasi. Hrano je vzeti s seboj.

— Nočno lekarniško službo opravlja ta teden lekarna »Pri Orluc« na Glavnem trgu. — Sportni dan v Celju. Jutrišnji sportni dan obeta biti radi svojega programa zelo zanimiv. Dopolnjska stazeta skozi mesto se bo vršila ob 11. Na startu in cilju, katere sta pred kolodvorom, bo igrala železničarska godba. Popoldne bo odhod sportnikov z godbo izpred Celjskega doma na Glazijo, kjer se vršita prijateljska nogometna tekma med Atletiki in SK Celjem ter hazenska tekma med ljubljanskima družinama »Ilirije« in »Atene«. Med odmor obeh tekem se vrše teik na 100, 200, 400, 2000 in 4000 metrov. Zvečer se bo na vrtu in v mali dvorani Celjskega doma vršila prosta zabava.

— Konkurs je odpravljen radi poravnave nad tvornico kandičev Pinter in Weber v Celju.

Iz Maribora

— Prodaja dr. Turnerjevega posestva v Mariboru. Pokojni rodoljub dr. Turner je v svoji oporoki določil svoje vzorno urejeno in obširno posestvo v Mariboru za ustanovo absolutnim slovenskim pravnikom. Posestvo se bo dne 30. t. m. na javni dražbi prodalo. Cenjeno je na 811.000 dinarjev. Obstaja iz visokoprtilne hiše, 4 gospodarskih poslopj ter vzorno urejenega vinograda in sadonosnika tik mariborske vinarske šole. Med prilikami je tudi polna klet, sobna oprema, gospodarsko orodje, čebelnjak itd. Izključna cena je 575.000 Din. Natančnejša pojasnila se dobe pri notarju Firbasu v Mariboru.

— Premislil si je. V četrtke zvečer so ljudje opazili z dravskega mostu, kako je neki možki z brega skočil v vodo. Ker je bil oblečen, je vsakdo mislil, da hoče izvršiti samomor. Na mostu in ob bregu se je nabralo vse polno ljudi, a nihče si ni upal za kandidatom smrti v vodo. Toda tega je mrzla voda kmalu stregnila, tako da si je premislil in zopet splaval na breg. Možakar je bil malo vinjen in so se ga brčkone v pijanosti polotile samomorilne misli.

— Nadaljevanje seje mariborskega občinskega sveta se vrši prihodnji torker dne 27. julija ob 17. v mestni svetovetvalnici.

— Likvidacija »Doma ubogih«. Ker med občno in društvo »Dom ubogih« ni prišlo do nikakega sporazuma glede nadaljevanja te akcije, je odbor društva sklenil likvidacijo. Vsi, ki so kupili srečnice, dobe denar vrnjen brez odteglaja.

— Redki gozti v Mariboru. Včeraj je prišlo v Maribor 40 gojenk južnosrbskih gospodinskih šol pod vodstvom svojih učitelj, da si ogledajo razne zanimivosti v Mariboru in okolici. Vse gojenke so v makedonskih narodnih nošah, ki so vzbujale po mestu veliko pozornost, zlasti med ženskimi svetom. Nastanjeni so v »Vesnic«. V Mariboru ostanejo 4 dni, nakar se vrnejo na svoje domove.

— Kratke zakon. Pred par dnevi smo poročali, da se je na svojem domu poročil teško bolni čevljarjski mojster Gajšak. Takoj po poroki so ga prepeljali v Rogasko Slatino, kamor je šel iskat zdravja. Toda usoda mu ni bila mila. Kmalu po prihodu v Rogasko Slatino je umrl.

NOGAVICE
z znamko in žigom
"KLJUČ"

najboljše, najprejnejše,
zato najcenejše

Zahvala

Ob priliki praznovanja moje 60letnice in 25letnice poroke dobila sva od vseh strani izredno mnogo čestitk, tako da nama žal ni mogoče vsakemu posebej izreči zahvalo. Oddolživa se torej tem potom in naj blagovolijo ljubecniži gratulantje sprejeti naša najpriznatejša in iskreno zahvalo. Zanima v podvojeni meri vsem najboljšo.

V Ljubljani, 24. julija 1926.

Iscail in Matila Zargl

Češki Robinzon v polarnih krajih

Jan Welzl o svojem potovanju po Sibiriji. — Srečanje z ubežnimi kaznjenci, ki so jedli človeško meso. — Žid si zna povsod pomagati.

Ceh Jan Welzl nadaljuje v čeških listih pripovedovanja o svojih čudovitih doživljajih v polarnih krajih.

Predno opišem življenje na novih sibirskih otokih in svoje izkušnje med Eskimi, pravi Welzl, bi se še rad povrnil v spominu k velikemu potovanju po Sibiriji iz omenil mimogrede nekaj zanimivih epizod, ki sem jih tam doživel. Ne smemo pozabiti, da so minila od tistih časov že dolga leta in da je volna, še bolj pa revolucija tudi v Sibiriji marsikaj spremenila. Številne epizode sem si zabeležil, druge so mi ostale dobro v spominu. Od teh hočem omeniti samo najvažnejše, da se javnost prepriča, da nisem potoval samo za zabavo.

Bilo je med Vitimskom in Vrholskom, ko sem prišel do temnega prostranega pragozda. Hoteč se zavarovati pred vsako nevarnostjo, sem krenil s poti ter si poiskal daleč v pragozdu varno zavetišče, kjer bi mogel prenočiti. Tu je bilo mnogo trave in zato sem pustil konja na pašo, sam sem pa narezal praprota, da bi si napravil mehko ležišče. Konja sta se mirno pasla in kmalu sem sladko zaspal. Ko sem se prebudil in hotel nadaljevati naporno hojo, sem naenkrat zaslišal, da se nekdo bliža. Bal se nisem, ker sem bil precej daleč od poti. V tišini pragozda je razločno odmeval vsak glas in tako sem kmalu spoznal, da se bliža več ljudi. Pogovarjali so se, vendar pa nisem mogel razumeti njihovih besedi. Kmalu sem zaslišal rezek, osoren glas in takoj sem vedel, kdo prihaja. Bilo so ubežni politični izgnanci. Hitro sem se skril v visoko travo, ker sem vedel, da je tako srečanje v pragozdu zelo nevarno. Begunci so šli blizu mene mimo in slišal sem, kako so se pogovarjali o strašnem življenju političnih kaznjencev na otoku Sahalinu. Nekdo je pripovedoval, kdaj so od tam pobegnili. Begunci so korakali počasi. Očividno so bili zelo utrujeni in so zato se hoteli odpočiti. Ustavili so se, zakurili ogenj in si začeli kuhati večerjo. Čim je ogenj zaplapolal, je postalo daleč naokrog svetlo in videl sem kakor na dlan, kako leže kaznjenci okrog ognja in se grejejo. Ko sem se prepričal, da mi ne preti nevarnost, sem se splazil v neposredno bližino, da vidim, koliko je teh beguncev. Zagledal sem štiri razcapan in komezate možke postav. Lase in brade so imeli skruštrane kakor divjaki in dobro sem slišal, da nosijo na rokah še vedno okove, ki so ves čas rožljali.

Dolgo sem si belil glavo, kaj naj počnem. Sam nisem vedel, dali naj odidem ali pa se jim pokažem. Niti misliti si nisem mogel, kaj bi rekli, ako bi nenadoma zagledali pred seboj tujca. Sedel sem pod nizko košato drevo in poslušal, kaj govorijo. Govorili so rusko in takoj sem spoznal, da so iz Moskve. Vsake besede pa nisem razumel, ker sem del njihovega pogovora preslišal. Zato sem tem bolj pazil, da bi mi ne ušli glavni odstavki pogovora. Eden je pripovedoval, kako so bežali s Sahalina po ledu. To je bila dolga in naporna pot. Ker niso imeli kaj jesti, so bili naposled prisiljeni ubiti tovariša in jesti njegovo meso. Ko je končal svojo povest, se je oglašil drugi in pripovedoval, koliko časa so rabili od Sahalina do celine. Pripovedoval je, da so hodili po ledu šest tednov. Nato so se začeli pogovarjati, da jim ne preostane drugega, nego približati se kozakiškim postojankam in počakati izvidnika, ki lovi politične begunce, da se jih predajo. Ko je bil pogovor končan, sem se splazil nazaj k ležišču in prespal do jutra. Zjutraj sem si skuhal na hitro roko zajtrk ter se vrnil z vozičkom nazaj na pot, kjer sem počasi nadaljeval potovanje. Ko sem se približal nočnemu taborišču ubežnih kaznjencev, sem opazil, da so že odšli. Stopil sem h kupu žerjavice in pepela, da se prepričam, če niso morda kaj pustili v taborišču. Pod bližnjimi drevesom sem zagledal vrečko, v kateri sem našel kos mesa in srce. Meso je že smrdelo. Vrgel sem vse skupaj na voz in se napotil dalje. Ko sem prišel na križišče, sem krenil v nasprotno smer, da bi ne srečal teh nesrečnejšev.

Niti pojma nisem imel, kdaj pridem do človeških bivaljš, in zato sem se tembolj razveselil ko sem zagledal sredi pragozda neznano naselbino. Tu so prebivali večinoma domačini, takozvani Jurteni, med njimi pa tudi nekaj Rusov. V naselbini sem opazil celo trgovino, last nekega poljskega Žida, ki je za silo govoril nemško. Stopil sem v to prodajalno in si kupil vod-

ke, da se po mrzli noči malo okrepčam. Pri tem sem imel še druge namene. Vedel sem namreč dobro, da židje najbolj poznajo razmere v tem delu Sibirije. Židu je bilo ime Jakob Fedotovič in kakor vsi židje, je bil tudi on radoveden in zgovoren. Zato me je jel spraševati, od kod prihajam in kakšen je cilj mojega potovanja. Odgovarjal sem mu oprezno in tako sva se kmalu seznanila. Šele ko sem se prepričal, da se mi ni treba ničesar bati, sem povedal novemu znanecu, kako sem naletel v pragozdu na ubežne kaznjence in kaj so slednji govorili. Fedotovič je bil pameten in izkušen mož. Ko sem mu pokazal vrečko z mesom, jo je skrbno ogledal in izjavil, da je v njej najbrže človeško meso in da se o tem takoj prepričava. Poklical je psa in mu dal vrečo povohati. Pes je stisnil rep med noge in začel cviliti. Žid je na podlagi tega izjavil, da je v vrečki človeško meso, ki so ga begunci spotoma jedli.

Nato mi je Jakob Fedotovič pripovedoval, kakšne neverjetne reči se dogajajo včasih med političnimi kaznjenci. Groza me je obšla in ni se mi hotelo več potovati za nesrečnimi begunci. Ostal sem torej v naselbini dva dni. Mutil sem se večeroma pri Jakobu Fedotoviču, kjer je bilo še najbolj varno. Drugi dan zvečer sta pridrvela na konjih dva čerkeska kozaka. Prenočila sta v uradniškem domu, zjutraj sta pa prišla k Židu in ga vprašala, dali je videl begunce, ki se klatijo po okoličih. Mislim, da je Žid agent carskih oblasti in zato sem bil radoveden, kaj stori. Jakob Fedotovič je pa odgovoril, da ni opazil v bližini nobenega tujca. Za hip se je zamislil in pokazal s prstom name, rekoč, da sem edini tujec jaz in da potujem po Sibiriji proti Ledenemu morju.

Kozaka sta zmajala z glavami in si zaspežetala med seboj v mongolščini tako, da ju nisem mogel razumeti. Žid je takoj prevzel vlogo tolmača. Kozaka sta me z njegovo pomočjo vprašala, dali sem videl ubežne kaznjence. Odgovoril sem, da med potjo nisem opazil nikogar, ki bi vzbujal sum. Takoj sem se pa spomnil, da bi mi predla slabša, ako bi Žid izdal kozakoma to, kar sem mu povedal. Zato sem pripomnil, da sem našel v pragozdu vrečko z mesom in srcem. Kozaka sta vzela vrečko in me odvedla v pisarno.

V pisarni sem pokazal uradniku legitimacijo in povedal, kam sem namenjen. Komaj je uradnik zagledal carske kolke in pečat na mojih dokumentih, že se mu je spremenil obraz in glas. Prečital je mojo legitimacijo, v kateri je bilo napisano, da sem vrtar v carskem arzenalu in da sem bil zaposlen pri gradbi železnega mostu na transsibirski železnici. Uradnik je povedal kozakoma, da sem služil carju in mi prijazno stisnil roko. Tudi kozaka sta napela druge strune. Nizko sta se mi poklonila in me prosila odpuščanja, da sta me nadlegovala. Tako sem se mirno vrnil k Jakobu Fedotoviču, ki me je že težko pričakoval. Povedal sem mu, kako in kaj je bilo v pisarni. In Žid me je takoj pokaral, da nisem znal izbrati ugodne prilike. Svetoval mi je, naj se vrnem k uradniku in ga prošim podpore za nadaljnje potovanje. Tako sem tudi storil. Uradnik me je prijazno sprejel in vprašal, česa želim. Odgovoril sem, da bi rad nekaj denarja, da morem nadaljevati pot. In res mi je bila izplačana znatna podpora. Uradnik me je povabil celo na večerjo, ki je bila tako obilna, da sem se najedel za tri dni. Poleg tega mi je dal bogato zalogo jestevin, ki mi bi zadostovale do Vrholskega, čeprav bi ne imel svoje zaloge. Prijateljsko sva se poslovila in pri odhodu sem se mu ponovno zahvalil za njegovo prijaznost. Od naselbine do Vrholskega sem imel še okrog 700 km. Odpotoval sem drugo jutro. Jakob Fedotovič mi je dal na pot veliko steklenico sibirskega žganja, ki mi je bilo zelo dobrodošlo.

Poslano

Sodelovanje s klubom, ki se ne drži sklepa sej ter ne zna ščititi časti svojih članov, je zame nemogoče. Radi tega izstopam iz kluba občinskih odbornikov Gozspodarske stranke na Viču.

Rožna dolina, 24. VII. 1926.

JOŽE LOJK.

Samo še danes v soboto in jutri v nedeljo igra najboljši komik sveta, človek, ki se nikoli ne smeje, imenitni

Buster Keaton
svojo najboljšo vlogo v originalni burki

David in Goliat

ki je pri vseh včerajšnjih predstavah dosegal velikanski uspeh

Predstave danes v soboto ob:

4., 1/2 6., 1/2 8. in 9.

Predstave jutri v nedeljo ob:

3., 1/2 5., 6., 1/2 8. in 9.

Prvovrstni umetniški orkester svira pri vseh predstavah.

ELITNI KINO MATICA,

Največji in najlepši Kino v Sloveniji.

--- Moda ---

Potiskane in poslikane svilene obleke

V eni zadnjih številkih smo omenili najnovejšo varijanto letošnje poletne mode, ki obstoji v oblekah iz fine svile, okrašene z ročnimi slikarji. Že lani so jo poskušali ponekod uvesti, pa se ni obnesla in so jo povsod odklonili. Letos se je pojavila spet, predrla led in si osvojila mnogo pristašev. Zlasti je priljubljena v toplih morskih kopališčih. Njena prednost je baje to, da poživlji in pomladi lastnice in jo obda s prijetnim šarmom.

Letošnja moda predpisuje v splošnem umerenost in enostavnost tudi v barvi, poslikane obleke pa so kljub temu izredno pester in bogate na barvah. Izgotovljene so iz raznovrstnega materiala od najfinejšega svilene mušline do močne surove svile. Tudi kitajski maroški krep s pridom uporablja.

Kakor material je tudi kroj obleke prav raznovrsten. A morda bolj kakor katerikoli drugemu blagu mora dama pri obleki iz poslikane svile skrbno pretehtati, kaj ji bo prišlo in kaj ne. Kroj je v tesni zvezi z vrsto ornamentike. Pri cvetličnih vzorcih je efekt najlepši, ako je obleka zvončasta ali vsaj nagubana, pravokotni vzorci pa se bolj prilagajajo ravni liniji. Na roke slikani so navadno samo cvetlični vzorci, ki so seveda tudi primerno dragi in se jih ne izplača porabljati za svile slabše kakovosti.

Izmed gornjih treh modelov pred-

stavlja desni priprosto obleko, zamišljeno v japonski svili in potiskano v tovarni. Te tkanine navadno niso predrage, tako da prideš do take obleke, za katere je vrhu tega treba prav malo blaga, razmeroma zelo poceni. Krilo je krojeno s priprostimi gubami in z ozkim pasom oddeljeno od bluznega dela. Ovrtnik je iz organdija.

Levi model je že bolj kompliciran in zamišljen v kitajskem ali maroškem krep; gornji del obleke je sestavljen že po predpisih, ki bodo veljavni za jesensko modo. Pod nizkim pasom začnajo nazobčani volani, ki dajejo obleki mladostno noto in se vjemajo z enakimi partijami na rokavih. Ovrtnik je iz istega blaga kakor rob na volanih.

Najfinejši je srednji model, zamišljen v najtanjšem svilenu mušlinu. Tančica je na roko poslikana z lahimi cvetličnimi vzorci, ki pridejo do prave veljave šele, ko je obleka oblečena. Ker je toaletna prozorna, spada k njej tudi odgovarjajoča spodnja obleka. Z dvema ali tremi spodnjimi oblekami v raznih barvah lahko prevarajo znanec in znanke, da imaš tudi istovrstnih gornjih oblek več, ker tako bistveno spreminijo zunanji vtis. Fasana obleke ni posebno komplicirana in jo dovolj kaže že slika sama. Robi so pošiti s taftom, iz katerega je tudi pas. Najprimernejši klobuk za tako obleko je florentinec ali sicer kak lahek letni klobuk s širokimi kraji.

Za koga se ženske oblačijo

Neka pariška umetniško-literarna revija je razpisala nedavno zanimivo anketo z nekoliko indiskretnim vprašanjem: »Za koga se ženske oblačijo?«

Vsi vemo, da si vse ženske prizadevajo, da bi bile moškim všeč. Ta ženska slabost je tako stara, da je izrazil neki pariški novinar celo mnenje, da Satan, ki je zapeljal prva dva človeka v raj, ni bil nihče drugi, nego zelo nadarjen krojač, kakor je zdaj na pr. Poiret. Komu na ljubo se torej ženska oblači od onega usodnega dne, ko jo je angel z mečem spodil iz raja in ko je Bog radi nje obsodil Adama na »delo v potu svojega obraza«, pa do danes, ko dve ali tri razkošne obleke pomlade ženo in zvišajo možev proračun?

Pierre Mac Orlan — J. F.:

Kuga

Dne 25. maja leta 1720. je zavozila briga kapitana Chatauda s svoje poti iz Tripolisa v Siriji s spušenimi jadrji v marsejsko luko. Baš je zahajalo solnce. Zavozila je mimo galer, ki so bile takrat zasidrane v luki. Ne da bi se dalje časa zadržavali, je povedal Chataud sanitetnim uradnikom, da so trije mornarji — dva od njih sta bila Turka in zanjso so mu dali na Cipru zdravniško spričevalo — umrli med vožnjo. Imeli so hudo, kugi podobno vročico.

Sanitetni uradniki so se s tem zadovoljili, da so mornarji razložili tovore v karanteno. Posadka pa je šla na kopno. Iz istih krajev so do konca meseca priplule v luko še druge ladje, tako da se je kuga naenkrat z vsem svojim arsenalom moči razširila in mogla pošiljati svoje smrtonosne puščice vsepovsod. Od vseh strani je nasokčila mesto, s strašno silo. Mislili so, da je prišel konec sveta.

Gospod d'Estonbeillan je baš takrat nekako minil bolečine, v katere ga je vrgel nenaden odhod njegove metrese. Z imenom Manon Chretien je bila v gledališču dobro znana in je zapustila svojega petdesetletnega galana radi nekega oficirja na galeri, ko ga je spoznala pri svojem prijatelju.

Ali se oblači žena moškemu na ljubo? Nekoga misli pri tem. Na tistega, ki ga ljubi? Ali pa se oblači na ljubo vsem moškim? Skoraj vsi odgovori na omenjeno anketo so se strinjali v tem, da je to vprašanje zelo važno in da je izražena v oblekah ena glavnih potez ženskega značaja. To je pri ženskah naravni nagon, ki jim narekuje, naj skrbje za svojo zunanost, da bodo moškim všeč. Vse umetno olepšavanje vsakdanjega življenja, oprema stanovanja, krasni saloni, razkošne obleke i. t. d. vse to je samo okvir za lepo, elegantno ženo, kraljico salonov.

Ankete so se udeležile tudi ženske, ki so po večini odgovorile, da se oblači ženska samo zase, ker ljubi lepe obleke prav tako, kakor lepe tkanine, preproge, dragulje in slično. Med nestrastnimi odgovori moramo omeniti odgovor neke ruske pisateljice, ki pa ni go, ki je bila mnogo večja, da bi se je mogli obraniti. Gospod d'Estonbeillan je zapustil svojo hišo v Rue d'Escales in vzel s seboj nekaj galantnih knjig. Knjige je dal vezati in utisniti svoj grb in jih namenil darovati nezvesti (seveda brez vsakih sebičnih namenov). Gospod d'Estonbeillan je zbral vse svoje najdragocenejše zaklade in odpotoval z enim svojih služabnikov v malo hišico na kmetih, ki jo je imel na cesti v Aix, malo oddaljeno od Marseilla. Tu je pred nedavnim kraljevala Chretien kot boginja in pela z vinom v kozarcu najznamenitejše porcheronske pesmi.

Iz svojega voza, ki je peljal begunca v eksil, poln najrazdražljivejših spominov, je opazoval (oči so se mu strahoma široko odprle) dolge ceste in življenje na njih. Tu in tam so ležala pred vrtni, ki so bila zaznamovana z belim križcem, na pol gola telesa in čakala na »krokarije«: tako so imenovali grobarje, ki so jih poklicali sodniki. Sužnji z galer, ki so jim obljubili svobodo, so jim bili v podporo in pomoč. Voz je vozil mimo vozička, ki je bil poln golih trupel. Kaznenci eskorte pod nadzorstvom uradnika so pozdravili gosp. d'Estonbeillan z dolgim strašnim krikom «Hu!» kakor so navadno pozdravljali visoke gospode, ki so prišli nadzirat galere.

Solnce je svetilo na belo mesto, kjer so si na žarečih cestah kuhali ljudje ob javnih ognjih jedi. Ljudstvo se ni umikalo vozu in gospod d'Estonbeilla-

hotela izdati svojega imena. Njen odgovor se glasi:

»Ženska se oblači skrbno in lepo samo na ljubo tistemu, pred katerim se najraje tudi sleče.«

Uredništvo revije, ki je anketo razpisalo, pravi, da je ta odgovor najbolj izčrpen, čeprav v splošnem ne drži...

Za jesenski tenis

Tenis, ki se vedno bolj uveljavlja kot modni in družabni šport, zahteva po modnih predpisih tudi posebno obleko, ki mora upoštevati tako modne, kakor tudi sportne vidike. Naša slika nam kaže model kompleta, ki je prav pripraven za jesen. Sestavljen je iz toplega plašča in lahke obleke. Plašč se med igro seveda odloži ter ima le namen varovati pred prehlajenjem v hladnih jesenskih popoldnevih. Obleka je zamišljena iz kitajskega krepa ali lahkega volnega blaga, ima gladek žemper brez rokavov, klub, ali osebni monogram in ozek usnjen pas. Krilo je ravno, spredaj plisirano. Plašč je iz močnega blaga v priprosti paletojevi obliki z moškim reverjem. Zapre se samo s pasom. Obleka je prav pripravna tudi za ulice in za krajše izlete.

Dežnik in ljubosumnost

Slavni Balsac je strašno nerad nosil s seboj dežnik. Nekega dne je kakor običajno šel na izprehod, seveda brez dežnika, a na potu ga je dohitelo neurje. Iz neba je lilo kot iz škafe. Z ulic so pobegnili vsi izvoški in šoferji, tako da mu ni preostajalo drugega, kot da se zateče v prvo vežo, ki jo je našel odprto. Ko je tako stal pod streho in opazoval nebo, premišljujoč, kako dolgo bo še trajala nevihta, je zagledal pri oknu nasprotno hišo krasno mlado damo, ki je gledala na ulico. Balsacu se je dozdevalo, da opazuje njega. Spomnil se je, da jo je nekoč videl v gledališču ter da je zelo mlada in lepa. Sedaj se ni prav nič več jezil na nevihto, pozabljeni dežnik in neprimliko, temveč je bil v srcu še celo hvaležen, da mu je bog vremena pripomogel do tako hitre in lepe zmage nad lepo damo, ki jo je že davno na skrivnem občudoval. Na svoje največje iznenadenje pa je baš v tem trenutku opazil, kako so se na nasprotni strani odprla hišna vrata, skozi katere je prišel liviran sluga. Z dežnikom v roki je pristopil k Balsacu in mu sporočil, da mu lepa dama pošilja dežnik. Balsac je bil tako zelo iznenaden, da niti ni vprašal, kaj in kako, temveč se je samo kratko zahvalil, pozdravil damo na oknu ter jo z dežnikom mahnil domov.

Naslednjega dne je Balsac vstal prej kot navadno, oblekel frak, kupil nove rokavice ter se napolnil h galantni dami, da se ji zahvali za njeno uslugo in zvijačo, kakor si je domišljal. Ker je imel še dovolj časa, je kupil krasen nov dežnik, da ji ga v znak hvaležnosti in posebne naklonjenosti pokloni. Bil je prepričan, da mu je hotela dama s to uslugo pokazati svojo posebno naklonjenost in mu dati povod, da se ji približa. V zvišenem razpoloženju se je ob uri posetov prijavil in bil takoj sprejet. S par običajnimi besedami je izrekel dami zahvalo in ji predal dežnik. Dama niti ni zapazila, da to ni oni dežnik, ki mu ga je včeraj poslala. Ko pa je na-

mignil, seveda precej previdno, da si tolmači njeno uslužnost, kot poseben znak, mu je dama hitro odgovorila: »Res je, gospod, da sem imela pri tem čisto poseben namen. Pričakovala sem namreč nekoga, ki pa je silno ljubosumen. Ker je imel priti baš v onem času, ko ste stali tudi Vi pod mojim oknom, bi si bil to v svoji ljubosumnosti seveda čisto drugače tolmačil in nad mojo gla-

vo bi bila prišla še hujša nevihta, kakor je divjala zunaj. Da se temu izognem, in Vas preženem izpod mojega okna, sem Vam poslala dežnik.«

Lahko si mislimo, da je napravil Balsac, ko je slišal ta odgovor, precej dolg obraz in se kmalu poslovil. Pravi- lo pa, da je imel odlej še večjo raznjo do dežnikov kot poprej.

Obleke za nedeljske zlete

V Angliji igra ogromno vlogo takozvani »week-end«, kar pomeni »konec tedna« in obsega čas od sobote dopoldne do ponedeljka zjutraj. V tem času počiva po mestih in večjih podjetjih na deželi prav vse delo in iz mest se vrši pravo preseljevanje narodov v bližnjo in daljno okolico. Ta poldrugodnevni nedeljski počitek je namenjen le skrbi sebe samega, osveženju in okrepljenju telesa in počitku duha; posvečen je zato pred vsem sportu, izletom in raznim zabavam.

Ni čuda, da imajo v Angliji že tudi posebne weekend-obleke, ki se sicer drže vsakokratnih modnih predpisov, pri tem pa v polni meri vpoštevajo namen, kateremu so posvečene. Izgotovljene so praktično in trpežno, da ne ovirajo prostega gibanja v naravi in izvrševanju onih sportov, za katere ni običajen ali potreben dres.

Evo vam gori dvoje takih praktičnih, a ob enem elegantnih in ljubkih oblek, ki pa seveda niso prirojene samo za Angležinje, ampak se prav lepo podajo tudi svežim Slovenkam.

Klobuk iz malih cvetic

Iz Berlina in z Dunaja propagirajo za jesen kot modno novost klobuke iz malih cvetic. Baje bodo učinkovali zelo ljubko in mladostno in harmonizirali k vsaki poljubni obleki, tudi h kožuho- vinastemu ali s kožuho vino garniranemu plašču. Cvetlice naj bodo v kolikor mogoče indiferentni barvi, da klobuk ni navezan strogo na to ali ono obleko. Kot novo jesensko modno barvo napovedujejo barvo, ki bo nekako v sredi med lila in modro.

1. avgusta vsi v Kranj k odkritju spomenika kralja Petra.

Humoristični kotichek

Razžalitev.

On: »Mira, vsak dan si bolj zanikr- na. Spiš do poldneva, kadíš ko Turek, piješ vino, jemlješ kokain. Ob pamet si, saj moraš zboleti.«

Ona se smehlja.

On: »Vsak dan si slabša. Za dom se ne brigaš več, otroke zanemariš, razmetavaš denar.«

Ona se smehlja.

On: »Sramoto delaš sebi in meni. Z vsakim filrtiš in koketiraš. Najhujše stvari še govore o tebi.«

Ona se smehlja.

On: »In pri tem si vsak dan bolj debela.«

Ona vzkipi v sveti jezi in mu pome- če pred noge vse, kar leži po mizah in stojalih.

Usodna številka.

Tik pred poroko pripravlja nevesti- na mama mizo za gostijo. Pa vpraša ženina: »Kaj veruješ, da je trinajst ne- srečna številka?«

»Kaj še,« odvrne smeje se ženin.

»No, potem je dobro. Za mizo nas bo namreč ravno trinajst.«

Štirinajst dni kasneje je ženin ver- jel, da prinaša številko trinajst nesrečo. In verjel je to vse življenje.

Starinska najdba.

»Glej, mamica, kaj sem našel v oni stari škrimji. Kaj pa je to?«

»Oh, to je bila lasnica. Pojdi k stari mami, pa ti bo pokazala, za kaj so jo nekaj rabili.«

Kapuco je malo zrahljala in gospod d'Estonbeillan je spoznal krasni obraz ženske, ki ga je prevarila.

»Ti Manon? Nehvaležna Manon!« je rekel.

Prijel je njeno glavo in jo poljubil na ustnice.

Tedaj je mladenka snela kapuco in pokazala svoj lepi obraz, ki ga je vro- čica strašno razžarila. Njene oči so se svetile kakor rubini. Gospod d'Eston- beillan je dvignil svečo in opazoval Manon.

In Manon se je vsa vila v smehu, da je skoro izgubila ravnotežje. Smeje sme- ha so ji lile na obe strani njenega malega, vsega rdečega nosu.

»Zakaj se smeješ?« je zarjovel pu- ščavnik.

Manon se je še vsa tresla smeha in mu ponudila roko.

Gospod d'Estonbeillan jo je zagrabil za pest in ji vpil v obraz: »Zakaj? Za- kaj?«

»Ker,« je rekla Manon in si brisala oči. »Ker... ker prihajam iz Marseilla in mi ni baš dobro.«

Gospod d'Estonbeillan je odletel do stene nazaj in šele zdaj videl kakor po čudežni sili slučaj, da je vsekala v obraz te tako zelo ljubljene Manon smrt svoje strašne znake; globoko in močno.

Darujte za sokolski Tabor!

To in ono

Ad acta

Ad acta sta dve besedi, vzeti iz pisarniške prakse, in pomenita, da mora biti ta ali oni spis položen k drugim spisom. To je nekako povelje za registraturo. Stvarno pomeni ad acta, da je dotični spis ali katerakoli zadeva začasno ali definitivno rešena. Običajno gre do ad acta spisi o zadevah, ki so že rešene. Včasih se pa zgodi baš nasprotno. Stranka čaka in čaka rešitve svoje prošnje, njen spis pa leži mirno na kupu zaprašenih in pozabljenih tovarišev. O tem bi vedela marsikaj povedati tudi naša ministrstva. To so seveda častne izjeme. Običajno gre spis v pokoj še potem, ko je dotična zadeva že rešena.

Samo po sebi umevno je, da sta prišli ti dve latinski besedi iz pisarniške prakse tudi v vsakdanje življenje. Saj je v življenju vse polno robe, kjer je treba položiti ad acta. Ponočeno obleko, popisan notes, prečitano in pregledano ilustrirano revijo — vse to polagamo ad acta v trdnem prepičanju, da nam pride čez sedem let še vse prav. Žal gre v sedanjih razmerah ad acta tudi marsikaj koristnega in potrebnega. Stare, dobre navade in navze, ki se nam zde stvarni, postanejo, značajnost, zvestoba, zanesljivost itd. Toda to je poglavje zase.

Vse na svetu se obrabi. Nekateri stvari bolj, druge manj, nekatere prej, druge pozneje. Obrabi se tudi človek, krona stvarstva in vladar zemlje. Človek se rodi, živi, raste, hrepeni, ljubi, trpi in sovraži. Ko pa odbije zadnja ura, odnese njegove zemске ostanke za mesto v pokopališko registraturo. Tudi človek gre ad acta, samo da ta spis nikoli ne izda ničesar, kar je življenje o njem pisalo.

Feliks Edmundovič Dzeržinski

Kakor smo kratko že poročali, je umrl v torek popoldne v Moskvi ljudski komisar F. E. Dzeržinski, predsednik vrhovnega gospodarskega sveta in šef državne policije.

Pokojni je bil rodom Poljak iz Vilne. Že kot 18letni mladenič je sodeloval v poljski socialistični stranki. Od l. 1898. do izbruha svetovne vojne je bil opetovano v ječi in tudi v prognanstvu. L. 1906 je zastopal poljske socialiste na kongresu ruskih socialistov, kjer se je seznanil s svojimi poznejšimi prijatelji in pomočniki. Za časa boljševske revolucije se je pojavil v Moskvi in Petrogradu ter postal eden glavnih voditeljev revolucije. Najprej mu je bila poverjena organizacija in vodstvo policije v obeh mestih, potem je prevzel poveljstvo Kremla. Končno pa organizacijo zloglasne črezvičajke (izredne komisije za pobijanje protirevolucije, špekulacije, prestopkov v službi itd.). Kot šef te krvave ustanove je kmalu zaslovel širom Rusije. Njegovo ime so spremljali potoki prelite krvi, neštete justifikacije, prenapolnjene ječe in stotisoči zversko umorjenih, večinoma nedolžnih žrtev. Črezvičajka je sodila zelo naglo. Ako hočemo vsaj približno vedeti, kakšen je bil ta aparat in kako je deloval, moramo poznati njegovo notranjo organizacijo in metode.

Črezvičajka je bila prva štiri leta ruske revolucije v bistvu isto, kar je bila v francoski revoluciji giljotina. Peklenski načrt organizacije tega strašnega aparata se je rodil v glavi pokojnega Urickega, ki mu je pomagal Dzeržinski. V Moskvi je bila ustanovljena takozvana «Večeka» (vseruska črezvičajka), ki je imela v vseh mestih in večjih krajih popolnoma avtonomne podružnice. Za svoja krvoločna dejanja so bili organi teh črezvičajk odgovorni samo predsedniku centrale v Moskvi, ki je bil pa tem bolj zadovoljen, čim več ljudi so pomorili. Vsaka črezvičajka je imela predsednika, nekoliko preiskovalnih sodnikov, štiri člane takozvanega kolegija in izvršni organ, obstoječ po večini iz Kistajcev, Madžarov in Latšev. Poleg tega je imela nebroj tajnih agentov, ki so lovili po mestu politično osumljene elemente in jih gonili v zapore. Črezvičajka v Omsku je aretirala nekoč nad 5000 kozakov in kmetov, ki so hoteli nastopiti z orožjem proti sovjetski vladi. Aretirani so prišli formalno pred preiskovalnega sodnika, ki se je informiral samo o njihovem socialnem položaju. Preiskovalni sodniki so bili navadno razni kriminalni zločinci, ki so ob izbruhu revolucije pobegnili iz ječe pod pretrzevo, da so politični kaznjenci. Dvakrat na teden, in sicer ponoči, je imel kolegij sejo, na kateri je izrekal smrtno obsodbe. Posloval je zelo hitro. 160—150 ali celo več smrtnih obsodb v eni noči ni bilo nič posebnega. Drugo noč so vlekli pijani vojaki obsodence na morišče. Tu so morale nesrečne žrtve same kopati skupne grobove, nakar so jih postavili v dolgo vrsto in po vrsti postrelili. Često se je pripetilo, da je moral ta ali oni živ v grob, ker ga pijan vojak ni dobro zadel.

Ni torej čuda, da je trepetala pred Dzeržinskim kot šefom črezvičajke vsa Rusija. Saj je bilo v njegovih rokah življenje vsakogar, kdor se je zdel komunistom količkaj sumljiv. Dzeržinski je bil faktično neomejen gospodar nad življenjem milijonov ruskega prebivalstva. Za svoja dejanja, ki so pomenila strah in trepet, ni bil nikomur odgovoren. Črezvičajka je

imela pravico aretirati in ustreliti tudi najvišje sovjetske funkcionarje.

Leta 1922, ko je sovjetska vlada uvidela, da je državljanska vojna končana, je bil Dzeržinski odpoklican iz črezvičajke. Prevzel je organizacijo prometa. Kmalu je bil izvoljen za predsednika gospodarskega sveta, ki je skrbel za organizacijo in poslovanje posredstvenih podjetij. Pod njegovo gospodarsko diktaturo so neusmiljeno zadušili neštete delavske avke. Ne zadovoljne delavce je dal Dzeržinski enostavno postreljati, dasi je bil sam v službi takozvane vlade delavcev in kmetov. Obenem je bil Dzeržinski šef državne politične policije, ki se imenuje zdaj kratko GPR. Po njegovi smrti si je v Rusiji pač marsikdo odahnil.

Maroški sultan v Parizu

Kakor smo že omenili, se je mudil v odmor francoskega narodnega praznika v Parizu poleg španskega diktatorja Primo de Rivero tudi maroški sultan. Očividno opisuje v nekem československem listu bivanje orijentalnega mogotca v francoski prestolici takole:

Vojna v Afriki je srečno končana in Pariz se veseli. V znak simpatije napram muslimanom je bila te dni svečano otvorjena prva mošeja v Parizu. Te svečanosti se je udeležil s številnim spremstvom tudi maroški sultan. Beli arabski plašči in dragoceni turban se leskečejo te dni po velikih pariških bulvarjih, okrog Opere in na Elisejskih poljih. Za Parižane, ki sicer ne opazijo tučev, pa naj bodo še tako eksotično oblečeni, je prihod maroškega sultana velika senzacija.

Orijentalisti gosti so sedeli blizu mene v Café de la Paix tako mirno in dostojanstveno sredi pariškega vrveža, kakor sede v kavarni tam daleč za Gibraltarjem. Na glavah imajo nekatere vatirane, visoke bele blazine, kakor evropske neveste. V dolgih belih haljah stopajo samozvestno in njihove črne brade vzbujajo med gladko obritimi Parižani, Angličji in Američani splošno pozornost. Z zanimanjem čitajo francoske liste, ki prinašajo obširna poročila o njihovem prihodu. — Slučajno sem se moral ustaviti na Trgu svobode, ker avtomob ni smel voziti čez trg. Tu sem videl maroško konjenico. Maroški sultan je šel s svojim spremstvom v avdijenco k prezidentu republike. Tam v ozadju svečane poroke, v procelju ulice Royale so pa visele s cvetjem okrašene girlande z velikimi napismi:

«Hitite na pomoč domovini! Branite frankl»

To sta dve strani zmagovito končane vojne v Maroku.

Veliki knez in nihilista

Povodom smrti bivše grške kraljice Olge je priobčil ruski publicist Fedor Solnikov zanimivo reminiscenco iz življenja carske rodbine Romanovih. Solnikov opisuje dogodek, v katerem sta igrali vlogo angleška igralka Fanny Leer in grška kraljica Olga. Ta dogodek doslej sploh še ni bil zabeležen. «Varijete Krestovski» — piše Solnikov, — je bilo za časa carja Aleksandra II. na glasu kot najboljši zabavni lokal v ruski prestolici. Vsaka plesalka ali pevka je smatrala angažma v tem varijetetu za veliko čast. Ruska aristokracija je pustila tu težke tisočake in pripetilo se je celo, da so se visoki dostojanstveniki poročili s plesalkami ali pevkami iz znamenitega varijeta. Nekega večera so je raznesla po mestu senzacionalna vest, da je bila angažirana v varijetetu Krestovski krasotica Fanny Leer, Angležinja, o kateri so govorili, da je zmešala glave že neštetim moškim, ki so žrtvovali zanjo bogastvo in slavo. Ta angažma je bil za Petrograd znamenit dogodek. Vsi bogati in znatni gospodje so tekmovali med seboj za njeno naklonjenost. Dvojico radi lepe plesalke so bili na dnevnem redu. Veselili so se samo draguljarji, ker je začela njihova trgovina po prihodu lepe Angležinje procvitati.

Naposled je zmagal v tekmi za njeno srce veliki knez Nikolaj, brat Aleksandra II. in stric kraljice Olge. Angleška plesalka je podlegla njegovemu prizadevanju in veliki knez jo je nastanil v krasnem dvorcu, kjer je priredil bankete in družabne večere, o katerih je govoril ves Petrograd. Seveda je nastal rad in ljubezni velik družabni škandal in car Aleksander se je vmešal v bratovo ljubavno razmerje. Poklical je brata k sebi in mu zapovedal, da mora takoj prekiniti zvezo z lepo Angležinjo. Veliki knez je seveda protestiral, in končno je dal car skrižati odpeljati plesalko do meje, ker so se širile tudi govorice, da je Angležinja v zvezi z nihilisti.

Veliki knez je pravočasno izvedel za carjev načrt in je pobegnil s svojo ljubico v Atene, kjer ga je grška kraljica Olga z veseljem sprejela. Na razpolago mu je dala svoj dvorec, v katerem bi živel dotlej, dokler mu car ne dovoli povratka v Rusijo. Končno se je carjeva jeza podelila in Nikolaj je odpotoval nazaj v Petrograd. Nastanil se je v samotni vili in začel občevati z raznimi sumljivimi elementi, med katerimi so bili tudi znani anarhisti in nihilisti Solovjev, Caturin, Vera Zasulič, Orerovskaja in dr. Kmalu se je razširila po prestolici vest, da snuje veliki knez Nikolaj atentat na carja in da vodi zarotnike Fanny Leer, po

umoru carja naj bi zasedel prestol Nikolaj.

Car ni dolgo okleval. Neke temne noči je vdril v vilo policija. Plesalko in več drugih Nikolajevih gostov so aretirali in poslali v Sibirijo. Veliki knez je takoj naprosil angleškega poslanca, da se zavzame za aretirano Angležinjo. Vsi angleški listi so začeli napadati carski režim in tako je bila ruska vlada prisiljena osvoboditi plesalko. Fanny se je preselila v Pariz, kjer jo je čakal visoki pokrovitelj. Kmalu potem sta nihilista Seljabov in Orerovskaja ubila carja Aleksandra. Zanimivo je, da sta bila oba atentatorja stalna gosta velikega kneza Nikolaja in njegove lepe ljubice.

Deca moskovskih ulic

«Krasnaja Gazetta» ponatiskuje zanimive odstavke iz knjige prof. Herbenova o rezultatih, ki jih je dosegel komisariat za socialno politiko pri proučevanju življenja dece v sodobni Rusiji. Pri 102 otrocih so ugotovili 80 odstotkov kokainistov. Komisariat za socialno politiko se boji, da podlež ves naraščaj kokainizmu. Nad polovico otrok zastruplja svoj mladi organizem z raznimi narkotičnimi sredstvi. Deca noslja kokain, pije in kadi.

Zanimivo je, da skoraj ni otroka, ki bi bil podvržen samo eni strasti. Od vseh 102 preiskanih otrok je bil samo eden, ki ni kadi, niti nosljal kokaina, marveč samo pil. Mnogi otroci vporabljajo kokain že z 10. letom. Prof. Herben navaja skoraj neverjeten primer. Poznam strastnega kadilca, pravi, in sicer dve in pol leti starega dečka. To je sin zdravih kmetijskih staršev, ki je bil rojen v času strasne lakote v Uljanovski guberniji. Novorojenček je bil tako suh, da je mati dejala, da ima mesto nog bilke. Kaditi ga je naučil oče. Deček kadi pipo, ki jo drži v ustih tako, kakor druga deca cuclji.

Vse deklice se pečajo s prostitucijo. Deklice, ki nosljajo kokain, pravijo, da ga dobivajo zastoni, torej najbrže kot plačilo za prostitucijo.

Axel von Fersen

Dnevnik zadnjega ljubimca kraljice Marije Antoinette.

Veliko Bonnierjevo založništvo v Stockholmu je izdalo te dni zelo zanimivo knjigo. To so francoski spomini švedskega plemiča, diplomata in vojaškega dostojanstvenika, ki ga je zanesla usoda v Francijo, kjer se je seznanil z veliko francosko revolucijo. Axel von Fersen je že davno pozabljen, o njem so nastale razne povesti, ki si večinoma nasprotujejo in šele sedaj, ko je minilo od njegove smrti že nad sto let, stopa pred evropsko javnost tak, kakršen je v resnici bil. Od svojega 15. leta dalje je Axel von Fersen beležil v dnevniku vse, kar je videl, slišal in čutil. Ta dnevnik je zdaj izšel v posebni knjigi. Beležke so sicer po obliki suhoparne, ker ni nikoli nič dodal ali olepšal, vendar se pa čitajo kakor napet roman, ki ima to prednost, da ni plod domišljije, marveč da je vse, kar se v njem opisuje, resnično. Knjiga napravi vtis umetniškega dela in pesniškega umotvora.

Življenje je bilo v tedanjih časih romantično in zato se nam zdi ta knjiga, podobna napetemu filmu, skoraj neverjetna. Fersen je bil zadnji ljubimec nesrečne francoske kraljice Marije Antoinette, ki je sledila svojemu sooprogu pod giljotino. Fersenov dnevnik jo opisuje popolnoma drugače, kakor zgodovinski viri in odkriva mnoge dogodke iz njenega življenja, ki so bili doslej neznani. Zvečer pred odhodom v tujino, 3. junija 1770, je začel pisati 15letni Fersen svoj dnevnik, kakor je bilo takrat splošno v navadi. Oče ga je poslal po Evropi, da bi se naučil tujih jezikov in posejal vojaške akademije v raznih državah. Mlademu švedskemu plemiču so se kmalu odprla vrata evropskih vladarjev, politikov in vojaških dostojanstvenikov. Te svoje prve korake v odlično evropsko družbo popisuje z navdušenjem in ognjevitostjo človeka, ki hoče napraviti sijajno karijero. Zapiski od l. 1783 do 1791 so bili po njegovem begu iz Pariza sežgani. Tako je nastala v omenjeni knjigi velika vrzel in mogoče je samo slutiti ogromni prevrat, ki ga je avtor doživel, zakaj v nadaljevanju izvem, da je pisal beležke mož, ki se je v življenju popolnoma razočaral. Fersen je bil star 19 let, ko se je seznanil s takratno princezino Marijo Antoinetto. Prvič sta se srečala 30. januarja 1774. V spominih pravi Fersen o tem dogodku sledeče: «Princesa je dolgo govorila z menoj, kljub temu pa nisem vedel, kdo je.» Čez štiri leta je prišel Fersen zopet v Pariz, kjer je bil predstavljen francoski kraljici. Kraljica je divna, je zapisal Fersen takrat v svoj dnevnik, in ko me je zagledala, je dejala: «Ah, to je vendar moj stari znanec! Ostali člani kraljevske rodbine niso izpregovorili niti besedice.»

Mladi švedski plemič takratni Franciji in Francozom ni bil nič kaj posebnosti dobrodošel. Sam ni prav vedel, kako in zakaj je vzbudil pozornost dvornih krogov, osobito kraljice, tako da so zlobni jeziki kmalu govorili, da ga kraljica rada vidi. Kraljica je čisto spravevala švedskega posla. Kreutzja, zakaj Fersen ne zahaja v njen igralski krožek. In Fersen je zabeležil v svojem dnevniku sledeče: «Kraljica, ki je najkrajša izmed vseh kronanih žensk, kar jih poznam, je bila tako ljubezna, da se je zanimala, kaj delam in kam zahajam.» Čez nekaj dni je pri-

pisal: «Od vseh kneginj, kar jih poznam, je ona najbolj vredna ljubezni.»

Kmalu je postal Fersen stalen gost na vseh prireditvah kraljičine prijateljice kneginje Lamballe in grofa Polignaca. Na vsakem plesu ali družabnem večeru se je sestajal s kraljico in njuno prijateljstvo je postalo kmalu predmet pozornosti in namigavanj v dvornih krogih. Naposled je Fersen opazil, da ga dvorni krogi zalezujejo, in s krvavečim srcem je odpotoval v Ameriko. V njegovem odhodu so videli vsi dvorni krogi obupni beg in neka vojvodinja ga je ironično vprašala, zakaj tako naglo beži pred uspehom, ki ga je komaj dosegel. «Draga vojvodinja,» se je odzval Fersen, «ako bi bil res dosegel uspeh, bi ne bežal.» — Poslanik Kreutz je sporočil švedskemu kralju, da je Fersen odpotoval v Ameriko, da se izogne zlobnim jezikom. Ko je kraljica izvedela za njegov odhod, se je razjokala.

Fersenov dnevnik ne opisuje Marije Antoinette kot lahkomiselne ženske, marveč nasprotno kot zelo resno, obraženo in plemenito. Po povratku iz Amerike je stopil Fersen v francosko vojaško službo. Oče mu je dal na razpolago toliko denarja, da je lahko na lastne stroške vzdrževal cel francoski polk. Tako je prišel zopet v kraljičino bližino in zopet so se začele širiti govorice, da ga kraljica ljubi. Ko je izbruhnila francoska revolucija in ko je pobegnilo vse francosko plemstvo v inozemstvo, je ostal Fersen sredi revolucionarnega meteža in napel vse sile, da reši kraljico. Razjarjene množice so končno navalile na kraljevi dvorec in odvedle kralja in kraljico v ječo. Fersen je takoj izdelal načrt in pripravljal kraljevske dvojici najpogebne. — Spremljal je kralja in kraljico, preoblečen v izvoščaka, in ko so se približali Varennesu se je samo za hip oddaljil, misleč, da je kraljevska dvojica že na varnem. Toda v Varennesu je spoznal kralja in kraljico poštar Drouet in ju izdal narodni gardi. Videč, da se je njegov načrt izjalovil, je Fersen pobegnil v Belgijo. Ko je poveljnik garde pri aretaciji kraljevske dvojice vprašal, kako se imenuje Šved, ki ju je spremljal, je kraljica odgovorila, da se za imena svojih kočijažev ne zanimala.

Sele čez dva dni je Fersen izvedel, kaj se je zgodilo. Bil je ves obupan in takoj se je napotil k švedskemu kralju Gustavu ter ga prosil, naj nikar ne pošljuje v boj proti francoskim revolucionarjem. In res je bila švedska takrat nepopustljiva. Toda revolucija je zmagala in kraljeva dvojica je bila obglavljena. Fersen je videl kraljico zadnjič takrat, ko se je vrnil preoblečen v Pariz, da bi ji pomagal pobegniti. Toda vse je bilo zaman. In ko je v Bruslju izvedel za njeno smrt pod giljotino, je bila njegova bolelost neizmerna. Udeležil se je vojne proti Franciji, v kateri je hotel utopiti svoje gorje, a vse je bilo zaman. Ves potrt se je vrnil v domovino, nad katero je zavladal kmalu nato Napoleonov maršal. Leta 1808. je prišlo njegovo ime zopet v javnost. — Množice so ga v stockholmskih ulicah ubile in razmesarile, ker je baje snoval zaroto proti prestolonasledniku.

Zakonska tragedija francoskega industrijalca

Pariški magnati so imeli te dni veliko senzacijo. Pred poroto se je zagovarjal znani veleindustrijalec Albert Lancel, ki je umoril ljubimca svoje mlade žene, tovarnarja Edmonda Margeja. Policijska preiskava te zakonske tragedije ni mogla točno pojasniti in zato je vladalo tem večje zanimanje za porotno razpravo, ki se je vršila v sredo. 55letni Lancel, lastnik mnogih industrijskih podjetij, se je preselil tik pred vojno iz nekega provincialnega mesta v Pariz, kjer je živel brezskrbno življenje bogatega in srečnega zasebnika. Vse je bilo dobro, dokler se nekega dne ni zaljubil v svojo uradnico, lepo Estelly Godefroy. Ni mu bilo težko pregovoriti jo, naj se loči od svojega moža in postane njegova ljubica. V latinskem okraju ji je pripravil Lancel razkošno stanovanje in l. 1921 sta se poročila. Lancel prvotno ni vedel, da je Estelly razuzdana ženska, ki ga vara z drugimi. Šele koncem lanskega leta ji je prišel slučajno na sled.

Sklenil je zapustiti nezvesto ženo, toda za ločitev so bili potrebni dokazi njene nezvestobe. Zato je najel privatne detektive, ki so dolgo zaman iskali dokaze, zakaj nezvesta žena in njen ljubček, tovarnar Marge, sta bila zelo previdna. Naposled se je detektivom posrečilo najti koticček njune ljubezni v Rue Chanzelle in nekega dne so telefonirali Lancelu, naj se takoj pripelje v omenjeno ulico, ako hoče zalotiti ženo in flagrantni. Lancel si je vzlet za pričo svojega prijatelja, trgovca Blanca in hitel v dotično hišo, toda vrata so našli naravno zaklenjena. Vlomili so vrata in srečali v predstobi Margeja. Razjarjeni Lancel je planil na svoja tekmeča. Marge je odgovarjal s pestmi. Končno je potegnil Lancel revolver in ustrelil zapeljivca svoje žene. Okrvavljen se je zgrudil Marge na tla. Tisti hip je planila iz sobe v kopalnem plašču nezvesta žena in začela strastno poljubljati umirajočega ljubimca. Morali so jo s silo odstraniti od trupla.

Lancel je prišel pred poroto, kjer se je zagovarjal, da je izvršil svoj zločin v razburjenosti in silobranu, ker ga je žena zapeljivca napadel. Porotniki so zanimali vprašanje umora in Lancel je bil oproščen.

Pametna oporoča

Veleindustrijalec James Dalton iz Winnipega v Ameriki je napisal, — navidezno vesel, da umre — ta-le testament:

»Duševno in telesno popolnoma zdrav zapuščam:

1. Svoji ženi njenega ljubčka in zagotovilo, da nikakor nisem tako neumen kakor si to ona misli. Denarja ne dobi od mene niti beliča. Mislija je, da nisem vedel, da ima ljubimca, naj torej nikar ne misli, da ji bom to po smrti še odpustil.

2. Svojemu sinu, ki je doslej živel samo za zabave v dobri nadi, da podeduje milijone, zapuščam zabavo, da bo delal. Naj se le prepriča, da delo ni nikaka zabava, čeprav se je 25 let domišljaj, da delam jaz za privatno zabavo.

3. Svoji hčeri 100.000 dolarjev. Zelo jih bo rabila, zakaj njen mož ne bo zlepa napravil tako dobre kupčije kot takrat, ko jo je poročil.

4. Svojemu šoferju vse avtomobile. Tovorne avte mi je že itak vse na pol uničil, naj torej izvrši svoje uničevanje popolnoma.

5. Svojemu kompanjonu nasveto, naj hitro stopi v kompanijo s kakim dobrim trgovcem in pametnim človekom, sicer bo drugo leto zopet pod kurateljo.

Brat in sestra 10 let poročena

Ne navaden zakon so te dni odkrile angleške oblasti. V Londonu je umrl bogat trgovec. Bil je samec in je ostal seveda brez potomstva. Tudi bližnji sorodniki so pomrli. Zato je vse svoje — za naše razmere ogromno premoženje zapustil svojem nečaku in svoji nečakinji, o katerih je že 40 let ni ničesar več slišal in tudi ni vedel, kje se nahajata. Po njegovi smrti so začele oblasti z vso vmeno iskati bogata dediča, da jima izroče zapuščino in bogato dedščino. Iskanje je bilo zelo otežkočeno, ker je na Angleškem vse polno imen Cooper, kakor sta se srečna dediča zvala. Končno pa je vendar uspelo, da so ju našli. Notar pa, kateremu sta se predstavila, ni bil malo začuden, ko je iz predloženih papirjev spoznal, da sta brat in sestra že nad 10 let rednim potom poročena in živita v složenem zakonskem življenju. Pa tudi mož in žena, brat in sestra, sta bila vsa preplašena, ko sta nenadoma zaznala za svoje ozke rodbinske vezi. Sprva niti verjeti nista hotela in se le, ko jima je notar na podlagi dokumentov nepobito dokazal, sta bila o tem prepričana. Kmalu pa se je stvar razjasnila.

Starši obeh so umrli kmalu po porodu deklice, ko je deček štel jedva dve leti. Bili so brez premoženja in tako sta prišla otroka k tujim ljudem. Dečka je vzel k sebi neki prijatelj očeta, deklica pa je vzgojila neka oddaljena sorodnica. Deček se je izučil rokodelstva ter odšel po svetu s trebuhom za kruhom, deklica pa je ostala pri sorodnici, dokler se nekega dne ni oglasil ženin in jo snubil. Dečstvo, da je imel ženin enako ime kot nevesta, ni nikogar motilo, ker je sličnost imen na Angleškem precej pogosta. Saj se tudi pri nas najdejo v raznih krajih popolnoma enaka rodbinska imena, ne da bi obstojale kakršnekolik sorodne vezi. Tako je bilo tudi v tem slučaju. Poroka se je izvršila v redu in zakonca sta mirno živela vse dotlej, dokler ni umrl bogat stric in jima zapustil lepo premoženje, pa tudi razklir doslej neznanu tajno njunega sorodstva.

Angleški listi o tem slučaju mnogo razpravljajo in ugibajo, kaj bo sedaj. Nekateri se zavzemajo za to, da se ta zakon radi posebnih okolištin proglasi veljavnim, drugi zopet stoji na stališču, da se takega krvoskrvnstva ne sme trpeti, zopet drugi vidijo v tem zakonu naravo, ki se ne ozira na zakone na papirju, odvnetiki in sodniki pa se že naslajajo na duhovitih polemikah, ki jih bo brez dvoma izzval nenavaden in edinstven slučaj v analizi justice.

Zopet polom češke banke

Konaj se je nekoliko poleglo razburjenje brnske javnosti povodom poloma Kubačkove banke v Brnu, že je ponudila poravnavo druga banka. Bančni zavod K. Kornfeld v Brnu je napovedal konkurz in njegov lastnik Karel Kornfeld je bil aretiran, ker je prodal raznim privatnikom za 70.000 Kč sreč, ki jih pa ni mogel dobaviti. Srečke je moral namreč zastaviti v drugih bankah in denarnih zavodih. Škoda, ki je nastala radi konkurza Kornfeldove banke, ki greči ni tako velika, kakor je bila po polomu Kubačkove banke. Kornfeld ni sprejel hranilnihi vlog. Omejil se je samo na prodajo srečk. Pasiva njegove banke znašajo okrog 850.000 Kč, aktivna pa niso znana. Petim brnskim denarnim zavodom dolguje Kornfeld 180.000 Kč. Ta vsota je pa krita. Krite niso samo terjatve dveh bank. Finančne stiske tega denarnega zavoda datirajo že iz prejšnjih let.

Lastnik podjetja K. Kornfeld je bil prvotno družabnik devizne agenture Kleiner in dr. v Brnu, nakar je ustanovil l. 1923 bančni zavod za prodajo srečk državne loterije. Pozneje je ustanovil s lastnikom nekega drugega denarnega zavoda Schallingerjem trdno Kornfeld in dr. Svojo prvo trdno bi moral likvidirati leta 1925. Tega pa ni storil, marveč je špekuliral pod staro firmo.

VLOM V BAZILIKO SV. PETRA

— Rim, 22. julija. V noči od sobote na nedeljo so izvršili neznan tatovski vlom v baziliko sv. Petra. V bližnji zakladnici, kjer so shranjeni največji zakladi sveta, se nahajajo pisarne vatikanske uprave. Sodni se, da so tatovi ostali zvečer v cerkvi in da so tekmo noči oplenili baziliko. Odnesli so 30.000 lir. O tatovih ni sleda.

Gospodarstvo

Pokrajinska razstava v Ljubljani

Mesto splošnega veselja bo letos v jeseni od 4. do 18. septembra podana interesentom in splošni javnosti pokrajinska razstava »Ljubljana v jeseni«. Prireditelj bo obsegala med drugim tudi sledeče specialne razstave: avtomobilizem, radio, higieno, slovensko upodabljalno umetnost, internacionalno razstavo za pse vseh pasem, vrtnarstvo, kmetijstvo, Kmetijska razstava bo obsegala vse panoge našega agrarnega gospodarstva. Iz razloga agrarne produkcije bodo razstavljeni tudi gospodarski stroji in orodje; naslojno pa bodo zastopane tudi vse one stroke, ki pridejo v poštev za jesensko, zimsko in spomladansko sezono.

Razstava bo prirejena na prostoru Ljubljanskega velesejma, in sicer bodo uvrščene posamezne stroke v posamezne paviljone tako, da bo vsaka zase tvorila celoto. Prav je, da se nam te stroke, ki se jih da vtisniti v obseg velesejma samega le deloma, pokažejo sedaj v celoti.

Avtomobilizem je pri nas že močno razvit in vedno več je interesentov, ki si nameravajo nabaviti svoj voz. Čakajo ugodne prilike, da si zamorejo izmed dobrega izbiri najboljše. Marsikdo bi si mislil, da je za avtomobilsko razstavo jesen neprimerna. Temu pa ni tako. Tekom poletja se razni tipi avtomobilov praktično preizkušajo in odpravi event. nedostatk. Na razstavo v jeseni pridejo potem že izpopolnjeni tipi. — Interesent, ki je tekem poletja zasledoval, kako so se posamezne marke obnesle, ima tu vse tipe zbrane pred seboj, in odločitev mu ne bo več težka.

Tudi radioaparati spadajo na jesensko razstavo. Z ozirom na vse večji pomen, ki ga radio zavzema v gospodarstvu in kulturnem življenju današnjega časa, je treba, da se temu izumu ugleda pot v najširše kroge naroda. Radioaparat je dobrodošel tovariš osamljenec kakor družbi v dolgih zimskih večerih.

Slovenska upodabljalna umetnost bo letos prvič po vojski združeno stopila na plan in bo sigurno vzbudila med narodom večje zanimanje za našo domačo umetnost, obenem pa dala vsakemu priložnost, da svoj domokrasni pristojni umetninami mesto z nič vredno pisano navlako slabih reprodukcij, katero razni špekulanje vsiljujejo našemu ljudstvu.

Jugoslovenska kinološka zveza priredi svojo prvo mednarodno razstavo za pse vseh pasem. To mlado društvo, ki je osnovano po vzoru podobnih društev v drugih kulturnih državah in ki mu je naloga vzgoja psov čistih pasem, ne bo štedilo ne stroškov ne truda, da bo tudi ta razstava prvovrstno urejena.

Ljubzen od cvetja je našemu narodu lastna. O tem pričajo cvetoči nageljni, rož-

marini in pelargonije na oknih naših kmetijskih hiš, kar tvori slovensko posebnost. Le v mestih se ta lepa navada, ki kaže o srčni kulturi, kakor marsikaj drugega, kar je dobro in lepo v našem preprostem človeku, rada izgubi. Zato je lepo in kulturno delo, če ta čut zopet pozivimo in poglobimo z vrtnarsko razstavo. Priprave se tudi za to razstavo marljivo vrše, in po njih povzeti, bo imelo občinstvo res pravi užitek od ogleda te razstave.

Krona prireditve pa bo Kmetijska razstava, o kateri bomo podrobneje poročali.

—g Fordova tvornice v Jugoslaviji. Znan ameriški fabrikant Ford je baje vložil pri našem trgovinskem ministru prošnjo, da bi mu dovolilo zgraditi v Jugoslaviji velike tovarne avtomobilov za ves Balkan. Ford bi v slučaju ugodne rešitve te prošnje zgradil v naši državi na lastne stroške tudi modern: ceste za avtomobilski promet. V tovarnah bi zaposlil samo domače delavce. Inženjerji in strokovnjaki bi bili seveda vsaj za začetek Američani.

—g Naš uvoz sladkorja. Kljub trditvi, da proizvajajo naše sladkorne tovarne za domačo potrebo dovolj sladkorja, smo morali lani sladkor uvažati. Uvažali smo ga večinoma iz Češkoslovaške, in sicer 4 milijone 243.144 kg v vrednosti 27.707.303 Din. Zanimivo je, da smo uvozili iz Amerike 1.202.480 kg sladkorja.

—g Izvoz jajc. Zbrani so že podatki o izvozu jajc v prvih petih mesecih letošnjega leta. V tem času smo izvozili 1791 vagov nov jajc v skupni vrednosti 336 milijonov dinarjev.

—g Prodaja starega tobaka Angliji. Na zadnji seji ekonomsko-finančnega odbora se je razpravljalo o prodaji našega tobaka v inozemstvo. Uprava državnih monopolov je namreč predlagala, naj bi dala vlada trditi Vitkovič v Manchesteru izključno pravico prodaje našega tobaka za eno leto. Prodajal bi se listni tobak iz l. 1924. V principu je bil predlog sprejet.

—g Devizni predpisi za potniški promet v Rumuniji. Rumunsko ministru financ je devizne predpise za potniški promet postrilo s sledečo odredbo: Nobeden potnik ne sme imeti ob odhodu iz Rumunije brez dovoljenja generalne direkcije carin s seboj več nego 5000 lej v protivrednosti tuje valute, učinkovitem denarju, če ku ali kreditnem pismu. Izvoz lej v kateremkoli znesku je brez dovoljenja brezpogojno zabranjen. Tuji potniki, ki bivajo v Rumuniji samo miogrede, in oni, ki potujejo v tranzitu, smejo ob odhodu imeti pri sebi toliko denarja v tuji valuti, kolikor so ga imeli ob prihodu, a le pod pogojem, da so jim carinski organi ob prihodu na meji zabeležili v potne listine, koliko nosijo s seboj denarja. Samo v takem primeru se sme denar izvažati brez posebnega dovoljenja.

Film

Iz filmske delavnice

filmskih atelijah se dogajajo večkrat neverjetne stvari. Nedavno je neko malo filmsko podjetje potrebovalo za nov film več medvedov. To sicer še ni nič nenavadnega, ker v filmih često nastopajo najrazličnejše živali. Toda s temi medvedi so imeli tokrat razne sitnosti. Že pri snemanju so se včasih vedli povsem nepokorno, tako da so morali marsikatero sceno ponoviti. Toda nekega dne so bili medvedi, morda radi hude vročine, ki je vladala, prav »pridni« in ni bilo z njimi nikakih sitnosti. Režiser je zadovoljen oddrdal s svojim avtomobilom domov ter po napornem delu kmalu legel spat. Morda se mu je ravnokar sanjalo o lepo dovršenih scenah, kar je okrog 4. zjutraj zabnel telefon. Ko se je režiser, še ves zaspan, končno ogledal, se je razvil sledeči razgovor: »Tukaj atelje X. Nočni čuvaj.«

»To mi je jako drago, toda ali me morate baš sedaj ob 4. zjutraj buditi iz snaj?« — »Moram! Vaši prokleti medvedi so ušli iz kletke in se mi je ledu posrečilo, da jim uidev v telefonsko kabinol Pridite takoj sem, da jih spravite nazaj v kletko.«

»Kaj se pravi to, spraviti jih v kletko? Kaj se jih bojite?« — »Toda čuvaj se ni dal prepričati, da so medvedi res krotke živalice in je tako dolgo silil in moledoval, da se je režiser res podal z avtomobilom v atelje. Med potjo si je že predstavljal, kako so medvedi razdeljali atelje in raztrgali čuvala, toda kdo popiše njegovo začudenje, ko stopi z naperjenim samokresom v atelje. Nikjer ne medvedov, ne čuvala. Preišče ves atelje, nikjer nič. Vse tiho. Končno mu ni preostalo drugega, kakor da obvesti o pobegu medvedov policijo. Ko pa stopi v telefonsko sobo, se mu nudi nenavaden prizor: nočni čuvaj sedi v kotu na stolu in smrči za žive in mrtve, poleg njega pa so se zleknil medvedi in mirno ležali, moleč od vročine suhe jezike iz gobca...«

Kino na Japonskem

Japonska se je že v vsakem oziru navzela evropske civilizacije. O tem pričajo tudi številni kinematografi, ki so zlasti v zadnjih letih narasli na Japonskem kakor gobe po dežju. V Tokiju je danes nad 100 kinematografov. So to deloma prvovrstna podjetja, deloma pa še one vrste, ki smo jih predvino občudovali na naših sejmiščih: velik šotor, na zunan poslikan s kričečo reklamo.

Zelo je razvita na Japonskem že tudi filmska industrija. Razen petih, šestih kinov, ki predvajajo izključno ameriške filme in so seveda tudi last ameriških filmskih družb, imajo vsi ostali skoro samo domače, japonske izdelke. Dejanja so vzeta iz japonskega življenja in se zelo razlikujejo od ameriških senzacij in evropskih detektivskih pustolovščin.

Po 8. uri zvečer so vstopnine v kinematografe nižnje, ker obiskujejo imenitnejši Japonci kino podnevu, ne pa kakor pri nas, še le zvečer. Kinematografi so zvečer vedno prenapolnjeni in ljudje čakajo včasih po cele ure, da pridejo na vrsto. Predvajanje filma je tudi svojevrstno. Dočim pri nas film enakomerno beži čez platno, japonski kini pri važnejših scenah počasneje predvajajo, pri kaki posebno lepi in znameniti sceni celo obstoje, da se lahko gledalci dobro nagledajo.

Nedavno se je vršila premijera največjega japonskega filma, na katerem je delala trdka Nippon Kadsudo Co. brez prestanka polni dve leti. Film obdeluje vsakemu Japoncu znano temo 47 vernih Roninov, ki so se maščevali za smrt svojega fevdalnega gospodarja na japonski način: pripravili so si trebuhe. Predvajanje filma traja tri ure, a publika mu sledi s takim zanimanjem, da je v kinu tiho kot v cerkvi. Sliši se le brenčanje aparata. A temu se ni čuditi. Publika tvorijo po veliki večini ljudje, ki dnevno prižigajo na grobu 47 mučenikov sveče...

Ako se predvaja kak »japonski« film, ki je bil izdelan v Ameriki ali v Evropi, je to za japonsko publiko največja zabava.

Vsako pogreško v najmanjšem detajlu zapazijo. Vsa pocestni pobalini opazi, da kinomno ni prav zapest, da je nepravilno urezan ali sešit, da Japonci ne jedo tako kot jih včasih občudujemo in opazujemo mi v naših »japonskih« filmih. In ob takih prilikah se japonska publika smeje iz vsega srca.

Sovjetska civilizacija

Moskovska »Rdeča gazeta« je prinesla pred nekaj dnevi članek z zanimivo statistiko. Profesor Gernet, ki je avtor članka, navaja podrobne številke, koliko je v Rusiji nedoraslih otrok, ki pušijo, koliko jih je, ki pijejo in koliko jih je, ki njuhaajo kokain. In profesor Gernet je prišel neverjetno delstvo, da jih je med 100 ruskimi otroci 80, ki njuhaajo kokain! Pušijo in pijejo pa skoro vsi.

Lepa generacija bo ostala v Rusiji. Ali je tak uspeh boljševiških revolucijskih metod?

Moderno stanovanje

z vsem komfortom, obstoječe iz štirih sob in pritlikin, mirna lega, v sredini mesta, se odda s t. avgustom. Ponudbe na upravo Slov. Naroda pod »Solčno/2122«

Posojilo

se rabi za dobo 1—2 mesecev proti dobri garanciji v znesku Din 25.000. Po dogovoru. — Ponudbo pod »Posojilo 25.000 Din/2165« na upravo »Sl. Naroda«.

POZOR! POZOR!

Razprodaja traja še nekaj časa. Po seboj fina dvokolesa (bicikliji). — Jos. Selovin. Čuden, trgovina zlatnine, srebrnine, Mestni trg 13, Ljubljana. 2162

Grajska klet

(preje pri Fridrihu), Ljubljana, Mestni trg 13 — vabi na dobri cvetek g. Bona. Tudi druga pristna fina vina po zmernih cenah. 2163

Lepa vila

v Mariboru v vode varni legi, Ruska cesta 13, 10 prostorov, vrt, se ceno proda. — Vprašajte v hotelu Abizija, Trst. 2161

G. Flux, Ljubljana,

Gospok: ulica 4/I. — Strokovna posredovalnica boljših služb, čez 35 let obstoječa — priporočajo vsake vrste boljšega inteligentnega osebja, kakor tudi vsakovrstne dobre službe za tu in izven mesta. — Za odgovor znamkel 2160

Lovsko psico

(brak) rjavo, z belim mladičem, ujetu na Smar ni gori — vrne lastniku Janez Grajzer, poklicni lovec, Rocen pri Tacnu. 2159

RADIO

aparate in sestavne dele ima v zalogi **FRANC BAR, Ljubljana,** Cankarjevo nabrežje št. 5

Kegljisce

popolnoma prenovljeno (krasno težko kroglo, svojevrstna deska, novi keglji) — otvorim v soboto 24. — Ob sobotah, nedeljah in ponedeljkih je kegljišče vsakemu na razpolago. Druge dneve oddam klubom. — Se priporoča — D. Drašček, gostilničar, Bohoričeva ulica 9. 2158

Motocikel

»Indijan Skauts«, nov, s priklopnico z vs. re. rezervami in novo pnevmatikoj — se proda po ugodni ceni. — Naslov pove upr. »Sl. Nar.« 2142

Naprodaj:

gugalni stol (nov), pisalna miza, 7 predalov, 3 stebri za cvetlice iz mahagonijevega lesa, obleka in novo perilo. — Naslov pove upr. »Sl. Naroda«. 2147

Strojepisje

učna ura Din 3.75 — Christoforo učni zavod, Ljubljana, Domobranska cesta 7/I. — Začetek dne 2. avgusta. — Vpisovanje 2. avgusta od 6. do 9. ure zvečer. 2063

Kontoristinja

perfektna stenotipistinja, popolnoma večša nemškega italijanskega jezika se išče za ekspozitno tvrdko za takojšnji nastop. — Dopolni naj se blagovolijo poslati na upravo »Slovenskega Naroda« pod »T... služba/2141«.

Barvne trakove, ogljeni, povošeni, kopirni papir, hektografični zavrtki in druge potrebščine pri **LUD. BARAGA, Ljubljana, Šelenburgova ulica 6** Telefon 980

Ali ste si že kupili Maksim Gasparjevo sliko »Kmeta svetnika« ali »Slovenskega sv. Izidorja«?

Ako še ne, storite to takoj, da ne zamudite izredno ugodne prilike, zadeti poleg nje v loteriji, ki je obl. dovoljena, dragoceno srebrno ali celo zlato žepno uro.

Slika stane Din 30.—, s pošto vred pa Din 34.—, katere je potreba poslati knjigarni »VERA« v Ljubljani, Aleksandrova c. 8.

2149

Slovenski lekarniški gremij v Ljubljani naznanja, da je tovariš, gospod

Mag. Ph. Karel Rebul

lekarnar v Slovenjgradcu

dne 22. julija ob pol treh popoldne preminil.

Pogreb se bo vršil v Slovenjgradcu v nedeljo, dne 25. t. m. ob štirih popoldne.

Blagega pokojnika ohranimo v častnem spominu.

V Ljubljani, dne 24. julija 1926.

2164

Iz vseh dežel Evrope prihaja blago, iz vseh dežel sveta prihajajo kupovalci na

11. dunajski mednarodni semenj

3. do 12. septembra 1926

Kje se ustavite?

Posebne prireditve: Mednarodna razstava motornih koles — Semenji za premog — Tehniške novosti in iznajdbe — Razstava pohištva s posebnim oddelkom: Oprava za mala stanovanja.

Semenji za radio (Sejmska palača 3. do 19. septembra 1926)

Brez vizuma na potnem listu. S sejmsko izkaznico in potnim listom prost prestop meje v Avstrijo. Znižanje voznine na avstrijskih in inozemskih železnicah in na Dunavu. Pojasna la vseh vrst in sejmske izkaznice se dobivajo po 40 Din pri:

Wiener-Messe A. G., Wien VII., ter pri častnih zastopstvih v Ljubljani:

Avstrijski konzulat, Turjaški trg 4

Zvezi za tujski promet v Sloveniji, Aleksandrova cesta 8, in

Jožef Zidar, Dunajska cesta 31

131-T

Narodna tiskarna javlja tužno vest, da je njen zvesti in marljivi soizrednik, gospod

Josip Weiss

strojni stavec

danes, ob 15-30, v starosti 33 let, po daljšem trpljenju zatisnil za vedno svoje oči.

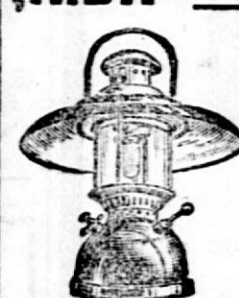
Pogreb se bo vršil v nedeljo, ob 15-30, iz hiše žalosti Karlovska cesta 3 na pokopališče k Sv. Križu.

Blagega pokojnika ohranimo v častnem spominu.

V Ljubljani, dne 23. julija 1926.

!! Inserirajte v »Slov. Narodu« !!

Najnovejši epohalni izum petrolejska plinska svetiljka, »AIDA« z Aurovo žarnico

200-500

sveč moči.

Krasna bela lut

Neznatna poraba petroleja

Sveč kakor elektrika!

»AIDA«

se rabi za razsvetljavo prodajalnic, uradov, gostilnic, šol, cerkev, dvoršč, vrtov itd. »AIDA« je prikladna za najmanjše in največje prostore. — Zahtevajte prospekte! Glavno skladišče za SHS ima elektrotehnična firma

SVARCO i drug

ZAGREB, Preradovičeva ulica 1

— Išče mo zaupne zastopnike —

— Zahtevajte takoj prospekte! —

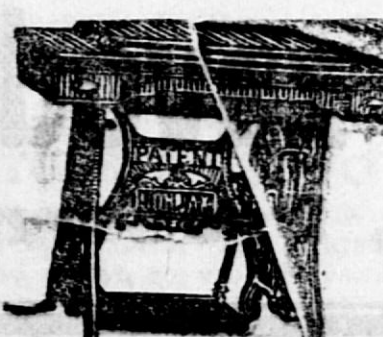
IZOBRAZENE DAME

spretno, lepega nastopa, se takoj namerjajo z lepo plačo. Imeti morajo primerno večerno obleko. — Zglasijo naj se v nedeljo 25. julija ob devetih v Agencem biroju, Šelenburgova 7/I.

Façon-štrikerice

priznate samostalne radnice trajo se odmah za provin. ciju. — Ponude pod »Domišljati — ukus« na Publicitas d. d., Zagreb, Gunduličeva 11. 2150

Ivan Jax in sin, Ljubljana Gosposvetska cesta št. 2

Najboljši šivalni stroji in pletilni stroji. Izborna konstrukcija in elegantna izvršitev iz tovarne v Linceu.

Ustanovljena 1867. Ustanovljena 1867.

Vezanje poučuje brezplačno.

Posamezni deli koles in šival. strojev.

10-letna garancija.

— Pisalne stroje ADLER — Kolesa iz prvih tovarn »Dürkopp«, »Styria«, »Waffenrad«, »Kayser«.

Naznanilo preselitve.

Leopold Grošelj, splošno ključavničarstvo, je preselil svojo delavnico, doslej Spodnja Šiška, Celovška cesta 96, na **Vodnikovo cesto poleg Anžoka** (Dalmatinca) in se slavnemu občinstvu priporoča. 2148

**LOKOMOBILI
MOTORI** DIZEL I
SAUGGAS
GATERI PINI & KAY
KOMPL. PILANE
POVOLJNI PLAČEVNI USLOVI

Braća FISCHER & S.
ZAGREB, Pantovčak 1b. 125 T

Inteligenten pisarniški uradnik

mlajših let, dobro trgovsko izobražen ter večš slovenske in nemške korespondence, se išče za večje industrijsko podjetje. Lastnoročne ponudbe s prepisi izpričeval pod Trajno nameščenje 202 28-7 na INTERREKLAM D. D. Zagreb, Strossmayerova ul. 6. 2117

Telefon **Ivan Zakotnik** Telefon
379 mestni tesarski mojster 379

LJUBLJANA, Dunajska cesta 46

Vsakovrstna tesarska dela, moderne lesene stavbe, ostrešja za palače, hiše, vile, tovarne, cerkve in zvonike. Stropi, razna tla, stopnice, ledenice, paviljoni, verande, lesene ograje itd. — Gradba lesenih mostov, jezov in mlinov. PARNA ŽAGA 23-T Tovarna furnirja

Felix Toman,
kamnosečki mojster
v Ljubljani, Restieva cesta 30

priporoča bogato zalogo nagrobnih spomenikov od marmorja in granita, plošče za grobnice, marmornate plošče za mobilije po najnižjih cenah.

ROYAL MAIL LINE

Kr. angliška poštna parobrodna linija — Generalno zastopstvo za kraljevino S. H. S. Zagreb, Trg. 1. števil. 17.

Redoviti potniški promet:

Hamburg-Cherbourg-Southampton v
New York in Kanado

Cherbourg-Liverpool-Southampton v
Južno Ameriko.

— Rio de Janeiro, Santos, Montevideo, Buenos Aires, Sanpaulo. —
Odprava potnikov v prvem, drugem in tretjem razredu.
Kabina tretjega razreda z dvema in štirim posteljami.

Podzastopstva:

Beograd, Karagorjeva ulica 91. — Ljubljana, Kolodvorska ulica 26. —
Vel. Bečkerak, Princese Jelene obala 7. — Bitolj, Bulevard Aleksandra 163.
Brzjavni naslov za gori navedena podzastopstva „Royalmail“.

Za Bosno, Hercegovino, Dalmacijo in Crnogoro:
Sarajevo: Srpska Prometna banka. Telegram adresa: Prometna banka
Gruža: K. petan Ivo Hagija. Telegram adresa: Hagija
SPLIT, Dioklecijanova obala 8 — METKOVIĆ, Ivo Veraja

Pravi pergament vapi

za ukuhanje voća do najjeftinije kod t.

LAVOSLAV ST. ER, ZAGREB

JELAČIČEV TRG 25 2087

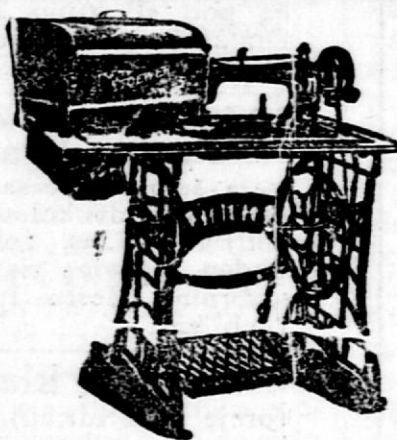
Podvorb solidna, brza i jeftine cene. Tražite ponude

Ign. Žargi „Pri nizki ceni“
Ljubljana Sv. Petra c. 3

priporoča veliko izbiro v momarskih joricah, kopalnih oblekah, nogavicah damskih in otroških v vseh barvah in cenah. Damske bluze in krasno izbiro damskih oblačil že od Din 80 naprej i t. d. Vse potrebščine za krojače in šivilje, vse po znatno znižanih cenah. 2102

Sanatorij za odrasle in otroke
DR. KOLOMAN SZEGO
ABBZIA (Opatija)

Diešno zdravljenje na različne načine: za okrepitev, odebilitet, in učvrstitev. Otroci od 6 let naprej se sp. ejmejo tudi brez spremljevalca. Različni poletni športi. Velik park. Lastno kopališče s 40 kabinami. Radio. Švedska gimnastika. 9 T

15 letno jamstvo
najpopolnejši **STOEWER** šivalni stroji s pogreznjivim transporterjem (grabeljo) i z enostavnim premikom je pripravljen za šivanje, vezanje ali šivanje

LUD. BARAGA
LJUBLJANA
Selenburgova ulica 6/1. Telefon št. 980 219-L

Jugoslovanska zavarovalna HRANILNICA

reg. zadr. z neomejeno zavezo v Ljubljani
Kralja Petra trg 2 — Miklošičeva c.
sprejema vloge na
hranilne knjižice in na tekoči račun
ter jih
obrestuje najugodnejše. 129-T

Stari kolesarji priporočajo le

„Puch“ - kolesa

zato jih večina pridno kupuje le pri tvrdki

Ign. Vok, Ljubljana
Tavčarjeva (Sodna) ul. 7

Nizke cene! 117 T Tudi na obroke!

Konopce in vrvi
nudi

tvornica **KANAPA I UŽARIJE d. d.**
ODŽACI (Bačka)

Zahtevajte cenik!

Zahtevajte cenik!

43-T

Dobra gospodinja

ki pozna zdrava načela štedenja s časom, denarjem in perilom, rabi za pranje samo pristno

Zlatorog terpentinsvo milo

ki napravi peno snežno belo in dišečo in jo vrhu tega tu pa tam prijetno preseneti s **PRISTNIM ZLATNIKOM!**

Stev. 2987/19 — 355.

Razglas.

Na podstavi odločbe gospoda ministra pravde z dne 22. maja 1926 S br. 2988, se bo prodajala na javni ustni licitaciji celokupna premoženja in nepremična imovina nemških državljanov „**Bratje Winkle**“ v Sevnici v Sloveniji. Licitacija se bo vršila

dne 1. septembra 1926

v pisarni državnega komisarja v Sevnici, in sicer se prične ob 9. uri, konča pa se ob 1. uri.

Imovina, ki se bo prodajala, je ta-le:

A. Imovina protokolirane firme „Bratje Winkle“ (Brüder Winkle):

1. zemljišča v katastralni občini Sevnici:
 - a) pod vl. št. 354.
 - b) pod vl. št. 534.
2. zemljišča v katastralni občini Metenju pod vl. št. 3;
3. vse stavbe na zemljiščih, navedenih pod 1 in 2;
4. vse živi in mrtvi inventar, ki je last firme „Bratje Winkle“ in pripada k tej imovini, kakor tudi splošni vsi stroji, tvornice, vse premičnine in zaloge te firme

B. Privatna imovina Julija Winkleja:

- a) zemljišča v katastralni občini Sevnici pod vl. št. 517;
- b) zemljišča v katastralni občini Star. vasi Vidmu pod vl. št. 117;
- c) vse stavbe na teh zemljiščih.

C. Privatna imovina Andreja Winkleja:

- a) zemljišča v katastralni občini Sevnici pod vl. št. 493 in 572;
- b) zemljišča v katastralni občini Ledini pod vl. št. 303 in 311;
- c) vse stavbe na teh zemljiščih.

Poiznaila o st. aru daje sekcija za sekvestre v Ljubljani, Turjaški trg št. 4

ob uradnem času, tu se lahko vpregledajo tudi pogoji, ki so za licitacijo merodajni. Z dovolj tvojo sekcije se tudi lahko ogledajo predmetne imovine na licu mesta.

Sekcija za sekvestre ministrstva pravde v Ljubljani

dne 5. julija 1926.

Sei sekcije za sekvestre:
Zam da s. r.

5394 a

Najboljša kolesa so GRITZNER

in **šivalni stroji**

za obrt, dom **JOSIP PETELINC, Ljubljana.** Pouk šivanja in industrijo. **vezenja** brez plačila.

Najnižje cene! Tudi na obroke!

. Stjepušin

— Sisak —

preporuča najbolje tambure, žice, ornaturo, škole, ostale potrebščine za svo glazbela. Odlikovan na pariskoj izložbi. — Cjenici franko

22-T

Najstarejša slovenska plesarska in ličarska delavnica

Ivan Bricelj, Ljubljana

Dunajska cesta 15 in Gospodarska c. 2 (dvorišče kavarne „Evropa“)

Se priporoča. — Izvršitev točna, cene zmerno. 78-T

Mehanično umetno vezenje

zastorov, perila, monogramov, oblek, fino belo in barvasto ažuriranje, entlanje, predtiskanje

Matek & Mikeš,

Ljubljana, Dalmatinova 13

Najtinejša izvršitev, brez konkurenčne cene, na kulanine ša postrežba. 118-T

Kreditni zavod za trgovino in industrijo
LJUBLJANA, Prešernova ulica 50 (v lastnem poslopiu).

Obrestovanja vlog, nakup in prodaja vsako vrstnih vrednostnih papirjev, deviz in valut, borzna naročila, predjuni in krediti vsake vrste, eskomoti in inkaso menic in nakazila v tu- in inozemstvo, safe-deposits itd. itd. 3rzojavka. Kredit, Ljubljana. Telefon 41, 45, 46, 48, 49, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100.